

รูปภาพจากเกาะพระทอง
A Picture of Koh Phrathong

การสำรวจการ
เปลี่ยนแปลง
ทางด้านสิ่ง
แวดล้อมและ
ชุมชนบนแนว
ชายฝั่งทะเล
อันดามัน
ประเทศไทย

An Exploration of
Change in the
Environment and in
Communities on
the Andaman
Coast of Thailand

รวบรวมโดย คุณนาธาน เบนเน็ตต์ และคุณฟิลิป เดียร์เดน
Compiled by Nathan Bennett and Phil Dearden

แปลโดย อลิน กัดฟัก

A Picture of Koh Phrathong: An Exploration of Change in Marine Ecosystems and Communities in Coastal Thailand

Compiled by Nathan Bennett and Phil Dearden
(Translated by Alin Kadfak)

This publication should be cited as:

Bennett, N. & Dearden, P. (2012). A Picture of Koh Phrathong: An Exploration of Change in the Environment and in Communities on the Andaman Coast of Thailand. Report prepared for Project IMPAACT, Marine Protected Areas Research Group, University of Victoria. 72 pages.

© Nathan Bennett (njbennet@uvic.ca) - 2012

All rights reserved. This publication may be reproduced in whole or in part and in any form for educational or non-profit purposes without the permission of the copyright holders provided that due acknowledgement of the source is given. This publication may not be copied, or distributed electronically, for resale or other commercial purposes.

All photographs in this document were taken by villagers on Ko Phrathong

กิตติกรรมประกาศ

ACKNOWLEDGEMENTS

โครงการวิจัยอิมแพ็คหรือมีชื่อเต็มว่าโครงการการพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์แนวชายฝั่งทะเลอันดามัน, ประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มนักวิจัยพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเล มหาวิทยาลัยวิกตอเรีย ประเทศแคนาดา เราขอขอบคุณผู้ให้การสนับสนุนโครงการอิมแพ็ค ได้แก่ สถาบันวิจัยทางมนุษย์และสังคมประเทศแคนาดา, มูลนิธิทรูโด และโครงการจัดระบบนิเวศทางทะเล อ่าวเบงกอล รวมไปถึงคุณปิยาภัสร์ นครชัย (ปอ) ผู้ช่วยนักวิจัยและผู้แปลภาษา ที่ช่วยในกระบวนการเก็บข้อมูลการทำวิจัยเสียงผ่านภาพเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้เราขอขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากชุมชนบ้านโลออนส์และบ้านท่าแปะโยยเป็นอย่างดี ที่เข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายภาพ และเล่าเรื่องราวประกอบภาพถ่ายอย่างอดทน สมาชิกที่เข้าร่วมประกอบไปด้วย:

- สมคิด กำมะหยี่ (ลุงคิด)
- พัน มากหลาย (ป้าพัน)
- ช้อน แซ่เล้า (ป้าช้อน)
- อรอนงค์ และวิรัตน์ ขอสกุล (พี่สาวและโกอุ๊ด)
- ฐิฎาภรณ์ ลิมสกุล (ป๋วย)
- ธรรมบุญ เกิดเจริญ (พี่บุญ)
- กาญจนา เกิดเจริญ (พี่หญิง)
- พงษ์พันธ์ ลิมสกุล (ต้อม)
- พงษ์พัฒน์ ลิมสกุล (ตาม)

Project IMPAACT, which stands for Improving Marine Protected Areas on the Andaman Coast of Thailand, is a project of the Marine Protected Areas Research Group at the University of Victoria. We would like to acknowledge the following sources of funding for various aspects of Project IMPAACT: the Social Sciences and Human Research Council of Canada, the Trudeau Foundation, and the Bay of Bengal Large Marine Ecosystem project. Piyapat Nakornchai (Por) worked as a research assistant and translator during several stages of this photovoice project and her contribution is valued.

Finally, we would like to express our appreciation to the members of Ban Lions and Ban Tapae Yoi who participated in the making of this book. The following individuals took photographs and patiently explained the stories behind them:

- Somkit Kammayee (Lung Kit)
- Pan Maklai (Pa Pan)
- Son Sailao (Pa Son)
- Or-anong and Wirat Korsakul (P'Sao and Go Ud)
- Tidaporn Limsakul (Pui)
- Thammanoon Kerdcharean (P'Noon)
- Kanchana Kerdcharean (P'Ying)
- Pongpan Limsakul (Toom)
- Pongpat Limsakul (Tam)

แนะนำเกาะพระทอง (INTRODUCTION TO KOH PHRATHONG)

เกาะพระทองตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลอันดามัน เกาะพระทองได้ชื่อมาจากตำนานที่ครั้งหนึ่งเคยมีโจรสลัดมาฝังสมบัติในบริเวณเกาะนี้ เกาะพระทองมีธรรมชาติที่หลากหลาย มีทั้งป่าชายเลน, ภูเขาทะเล, และประการัง นอกจากนี้บริเวณส่วนกลางของเกาะยังมีทุ่งหญ้าสะวันนาที่โดดเด่น การที่เกาะพระทองมีทั้งป่าบก, ทะเลและนกนานาชนิด ทำให้เกาะนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นแหล่งทำมาหากินของคนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2543 เกาะนี้ได้ถูกเสนอชื่อให้พิจารณาเป็นอุทยานแห่งชาติ แต่ถูกคัดค้านจากคนในพื้นที่

ปัจจุบันมีชุมชนอยู่สามชุมชนบนเกาะพระทอง คือบ้านทุ่งดาบ (ประชากร 258 คน), บ้านท่าแป๊ะโย้ย (ประชากร 119 คน) และบ้านไลออนส์ (ประชากร 57 คน) คนในพื้นที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนและชาวมอแกน ในอดีตคนในชุมชนประกอบอาชีพเผาถ่านและทำเหมืองแร่ ส่วนการทำประมงยังมีคนทำต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การทำสวนและการท่องเที่ยวเพิ่งเริ่มเข้ามาในชุมชนเมื่อไม่นานมานี้

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 สึนามิได้ทำลายบ้านพักจกและรีสอร์ทหลายแห่งและคร่าชีวิตคนไปจำนวนหนึ่ง คนที่รอดจากเหตุการณ์สึนามิได้ย้ายไปอยู่บนฝั่ง สโมสรไลออนส์ได้เข้ามาช่วยเหลือสร้างชุมชนใหม่ โดยใช้ชื่อบ้านไลออน แทนที่บ้านปากจกที่เสียหาย หลังจากสึนามิหลายองค์กรเข้ามาช่วยเหลือบ้านไลออนส์และอีกหลายชุมชนในเกาะต่างๆ

Located on the Andaman Coast of Thailand, Ko Phrathong, meaning Golden Buddha Island, is so named after a story about a pirate who buried a treasure on the island. The island is in an area of exceptional natural diversity and is surrounded by mangrove forests, seagrass meadows, and coral reefs. The centre of the island has an area of savannah that is unique in Thailand. The island is home to a wide array of terrestrial, marine, and airborne species. These natural areas and species are valuable both for local subsistence livelihoods and as tourism attractions. Since 2000, the island and the surrounding marine area has been under consideration to become a national park. This proposal has been strongly opposed by locals.

There are now three communities on Koh Phrathong: Thung Dap (pop. 258), Tapae Yoi (pop. 119), and Baan Lions (pop. 57). These communities are home to people of Thai Chinese and Moken ancestry. Livelihoods for local people have been consistently based on small-scale fisheries; however, tin mining and charcoal concessions were also developed on the island. More recently, plantations and a small but growing tourism industry have emerged on the island.

On December 26, 2004, a tsunami hit Koh Phrathong devastating the community of Pak Jok and a number of local resorts. Many people passed away in this event. Afterwards, many survivors relocated to the mainland and Lions International helped to build a new community – Baan Lions - in the place of Pak Jok. Since the tsunami, a number of organizations have been working with Baan Lions and other island communities.

กระบวนการวิจัยเสียงผ่านภาพ (THE PHOTOVOICE RESEARCH PROCESS)

คณะนักวิจัยขอความร่วมมือจากสมาชิกชุมชนบ้านไลออนส์และบ้านท่าแปะโยยให้เข้าร่วมทำกิจกรรม “เสียงผ่านภาพ”¹ เพื่อสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนและสิ่งแวดล้อมทางทะเล การประชุมเชิงปฏิบัติการได้ถูกจัดขึ้นในชุมชนเพื่อแนะนำการใช้กล้องสำหรับถ่ายใต้น้ำ และแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัย “เสียงผ่านภาพ” ผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้เวลา 2 อาทิตย์ช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ปี 2554 ในการถ่ายภาพ เมื่อถ่ายภาพเสร็จคณะนักวิจัยได้ทำการพิมพ์ภาพแล้วนำกลับไปชุมชน เพื่อให้ผู้ถ่ายภาพอธิบายเรื่องราวต่างๆที่แฝงอยู่ในรูปภาพเหล่านั้น

กระบวนการทำวิจัย “เสียงผ่านภาพ” ของเกาะพระทองเป็นส่วนหนึ่งของส่วนขยายโครงการวิจัย “อิมแพ็ค” ที่เน้นเรื่องการอนุรักษ์ทางทะเล, การประกอบอาชีพ และสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงตลอดแนวชายฝั่งอันดามัน ซึ่งโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มนักวิจัยอนุรักษ์พื้นที่ทางทะเลจากมหาวิทยาลัยวิกตอเรีย ประเทศแคนาดา หากสนใจเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการ กรุณาเข้าไปที่เว็บไซต์ <http://projectimpaact.asia>

Community members in Ban Lions and Ban Tapae Yoi were asked by our team of researchers to participate in a Photovoice process¹ to explore social changes in the community and changes in the marine environment. A workshop was held in the community to instruct people on the use of underwater digital cameras and to learn about the photovoice process. Participants spent two weeks taking photos during July and August of 2011. Afterwards, the photographs were printed and interviews were conducted to have participants explain the stories behind the pictures.

The photovoice process on Koh Phrathong was part of a broader research project that focuses on conservation of the marine environment, local livelihoods, and climate change across the Andaman coast of Thailand. Project IMPAACT, which stands for Improving Marine Protected Areas on the Andaman Coast of Thailand, is a project of the Marine Protected Areas Research Group at the University of Victoria. To learn more about the project please go to: <http://projectimpaact.asia>

¹ Wang, C., & Burris, M. A. (1997). Photovoice: Concept, Methodology, and Use for Participatory Needs Assessment. *Health Education & Behavior*, 24(3), 369 –387. 5

ภาพรวมของการเปลี่ยนแปลง

ส่วนต่อไปของหนังสือจะเสนอภาพรวมของการเปลี่ยนแปลง ที่ชวนการ “เสียงผ่านภาพ” ได้นำเสนอผ่านภาพถ่ายและบทสัมภาษณ์จากผู้เข้าร่วมโครงการ ทางคณะนักวิจัยพยายามที่จะนำเสนอเรื่องราวจากการเล่าเรื่องของผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ผ่านการตัดตอนบทสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมจากบ้านท่ามะไผ่และบ้านโลออนส์ แล้วนำเสนอแบบบรรยาย โดยประเด็นหลักที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ถูกแบ่งเป็นหัวข้อต่อไปนี้

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

- การเปลี่ยนแปลงประเภทของปลา และการลดจำนวนลงของการประกอบอาชีพประมง
- มีการอบรมเพื่อทำอาชีพเสริม
- ความรู้และแนวปฏิบัติแบบดั้งเดิมลดลง
- ไม่มีการทำเหมืองแร่หรือการเผาถ่านอีกต่อไป
- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำลดลง
- การท่องเที่ยวและการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น
- คนในพื้นที่ย้ายออก ส่วนคนพม่าย้ายเข้า
- ความเป็นไปได้ที่จะตั้งอุทยานแห่งชาติ
- มีการแบ่งปันและรวมกลุ่มกันมากขึ้น
- คนในพื้นที่อยู่กันอย่างง่าย ๆ และอาศัยทรัพยากรจากทะเล
- การเปลี่ยนแปลงจากบ้านปากจกเป็นบ้านโลออนส์ หลังสึนามิ
- ค้นพบการนำพืชและสัตว์ไปใช้ประโยชน์แบบใหม่
- มีคนเข้ามาเก็บพืชและสัตว์
- มีสิ่งก่อสร้างใหม่ๆ หลังสึนามิ
- ชุมชนพยายามที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
- การเดินทางสะดวกขึ้น
- มีการทำสวนมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม

- ปลาและสัตว์อื่นๆลดจำนวนลง
- การเปลี่ยนแปลงของป่าหลังสึนามิ
- การกัดเซาะรอบเกาะมากขึ้น
- หน้าหมู่บ้านมีการกัดเซาะมากขึ้น เนื่องจากการโค่นป่าโกงกาง
- การเปลี่ยนแปลงของส่วนประกอบของชนิดสัตว์และพืช รวมถึงมีพืชและสัตว์ชนิดใหม่ๆเข้ามา
- ภูเขาทะเลกระจายเป็นหย่อมๆ
- การเพิ่มขึ้นของป่าชายเลนและทรัพยากรทางทะเล
- การเปลี่ยนแปลงของฤดูฝนและฤดูแล้ง
- มีพายุมากขึ้น
- สัตว์น้ำตายมากขึ้นจากปริมาณน้ำจืดที่มากขึ้น
- สาหร่ายและปะการังฟอกขาวเพิ่มจำนวนขึ้น
- การพัฒนาทำให้ธรรมชาติถูกทำลาย
- กวางบนเกาะเพิ่มปริมาณมากขึ้น

OVERVIEW OF CHANGES

The following document presents changes that photovoice participants explored through their photographs and during their interviews. In compiling this document, we have tried to remain as truthful to the voice of the storyteller as possible through parsing together excerpts from the interviews to create narratives about the photographs. Below are thematic lists that provide an overview of the social and environmental changes that were noted by participants in Ban Lions and in Ban Tapae Yoi.

Social Changes

- Shifting to different types of fishing and declining fishing livelihoods
- Supplementary livelihoods programs and workshops
- Declines in traditional practices and knowledge
- No more tin mining or charcoal concessions
- Declining aquaculture in the community
- Increasing tourism development and livelihoods
- Outmigration of locals and in-migration of Burmese
- Possible creation of a national park
- More sharing and unity
- People continue to live simply and from the sea
- The change from Pak Jok to Ban Lions after the tsunami
- Discovering new uses for plants and species
- People come to the island to collect plants and animals
- New infrastructure was built after the tsunami
- Communities are trying to conserve natural resources
- More convenient ways to travel
- Expansion of plantations on the island

Environmental Changes

- Declining fish and other species
- Changes in the island forest after the tsunami
- Increasing erosion around the island
- Erosion in front of community from removing mangroves
- Shifts in species composition and arrival of new species
- The seagrass areas are more patchy
- Increasing mangroves and marine resources
- Changes in rainy and dry season
- More storms
- Marine species are dying from too much freshwater
- Increasing algal blooms and coral bleaching
- More development will cause nature to decline
- Island deer are increasing

การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม (ENVIRONMENTAL CHANGES)

ปลาและสัตว์อื่น ๆ ลดจำนวนลง

การเปลี่ยนแปลงของป่าหลังสึนามิ

การกัดเซาะรอบเกาะมากขึ้น

หน้าหมู่บ้านมีการกัดเซาะมากขึ้น
เนื่องจากการโค่นป่าโกงกาง

การเปลี่ยนแปลงของส่วนประกอบของ
ชนิดสัตว์และพืช รวมถึงมีพืชและสัตว์
ชนิดใหม่ๆเข้ามา

หญ้าทะเลกระจายเป็นหย่อมๆ

การเพิ่มขึ้นของป่าชายเลนและ
ทรัพยากรทางทะเล

การเปลี่ยนแปลงของฤดูฝนและฤดูแล้ง
มีพายุมากขึ้น

สัตว์น้ำตายมากขึ้นจากปริมาณน้ำจืดที่
มากขึ้น

สาหร่ายและปะการังฟอกขาวเพิ่ม
จำนวนขึ้น

การพัฒนาทำให้ธรรมชาติถูกทำลาย

กวางบนเกาะเพิ่มปริมาณมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม

Environmental Changes

ปลิงมีจำนวนและขนาดลดลง (THERE ARE LESS AND SMALLER SEA CUCUMBERS)

“ปลิงจะอยู่ในบริเวณหญ้าทะเล เวลาผมดำน้ำลงไปผมจะเห็นแนวที่มันเดินอยู่ใต้หญ้าทะเลเป็นแนวเหมือนร่องปลูกมัน เวลาได้ปลิงมาเราจะเอาตัวมันไปคลุกกับใบมะละกอแล้วเอาไปต้มก่อนนำไปย่าง จำนวนปลิงลดลงมากเมื่อเทียบกับสมัยก่อน สมัยก่อนเราเคยหาได้ที่เป็นร้อยๆตัว แต่เดี๋ยวนี้นหาได้แค่วันละ 20-30 ตัวเท่านั้น ขนาดของปลิงก็เล็กลงเมื่อเทียบกับสมัยก่อน ยกตัวอย่างเช่นสมัยก่อนปลิงตัวจะยาวประมาณ 6 นิ้วแต่ปัจจุบันยาวแค่ฝ่ามือ เป็นเพราะปลิงยังโตไม่เต็มที่ก็ถูกจับ ปลิงออกลูกเป็นตัวเหมือนคนไม่ได้ออกลูกเป็นไข่ ปลิงออกลูกบริเวณดินที่เป็นโคลน ปลิงโตไม่ทันคนเก็บ ราคาปลิงก็เปลี่ยนจากเดิมที่ขายได้ 700-800 บาทต่อกิโลกรัม เป็นราคา 1,000 บาทต่อกิโลกรัม” - ลุงคิด

“The sea cucumbers live in the seagrass meadow. When I dive down, there are traces and I follow the traces. The animal is underneath. It is like a potato ditch. This one, you mix with the papaya leaves, then you boil it, then you grill it. They are decreasing. You used to be able to get a lot. Now it changes. You can only get 20-30 for a day. Before, you could get hundreds. Before, sea cucumbers were big but now they are small. Before, they were about 6 inches in diameter but now they are the size of my arm. They are not mature enough. When they have kids, it comes out as an individual body like humans. Not eggs. The sea cucumbers are born in the muddy area of the meadow. They are not quick enough for the collectors. The price has changed. Before, it was 700-800 baht per kilogram but now it is 1000 baht per kilogram.” - Lung Kit

คนมากมายเก็บแต่หอยขนาดใหญ่ (TOO MANY PEOPLE COLLECT THE BIG ONES)

“คุณสามารถเก็บหอยไปตกแต่งบ้านหรือขาย แต่ที่น่าเศร้าก็คือหอยขนาดนี้ต้องใช้เวลาานมากกว่าจะโตเต็มที่ ตอนนี้อะลางไปดำน้ำเราจะเห็นแต่หอยขนาดเล็กๆ ถ้าอยากเห็นหอยขนาดใหญ่ต้องไปดูตามบ้านคน ถ้าคนตกแต่งบ้านด้วยหอยมากขึ้นคนก็จะเก็บหอยมากขึ้น มันก็เหมือนกับจับปู ถ้าชาวประมงชายเฉพาะปูตัวใหญ่ก็จะมีปัญหา แต่ชาวประมงครึ่งนึงเท่านั้นที่คิดอย่างนี้ การที่จะเก็บรักษาหอยขนาดใหญ่เราต้องเริ่มอนุรักษ์ สิ่งที่เราควรทำคือกันเขตอนุรักษ์ด้วยทุ่นลอย เหมือนที่เราทำกับพื้นที่อนุรักษ์ในชุมชน” - ตูม

“You can make decorations and sell them. But it is sad because it takes several years to reach a stage like this. When you go diving you can only see small ones. You have to go to your house to see the big ones. More people make decorations so more of them are collected. It has to be like fishing. If you catch crabs, you have to keep and sell only the big ones. If all fishermen think like this, then it is no problem. Not all fishermen think like this. Maybe half. There will always be people who only think about benefits. To keep the big ones, we need to do conservation, we need to put out buoys to mark an area like we are doing in the community.” - Toom

ทรัพยากรทางทะเลลดลง (THERE ARE LESS MARINE RESOURCES)

“จำนวนปลาลดลงเพราะอุปกรณ์ประมงมีจำนวนมากขึ้นและทันสมัยมากขึ้น จำนวนชาวประมงมีมากกว่าจำนวนปลา ยกตัวอย่างเช่น ที่ลำไม้ไผ่มีเรือประมง 8 - 9 ลำแต่ไม่ใช่ทุกลำที่จะได้ปลา หรือไม่บางลำก็ได้ปลาแค่ 1-2 ตัว ชาวประมงก็ไม่ว่าจะไปจับปลาที่ไหน” - ตาม

“หอยและปลิงเหลืออยู่ไม่มาก แต่ก่อนเราสามารถเก็บหอยชักตีนได้ 30-40 กิโลกรัม แต่ปัจจุบันเราเก็บได้แค่ 6-8 กิโลกรัม” - ตาม

“เมื่อ 10 ปีก่อน ไม่ลำบากเหมือนตอนนี้ ในอดีตของหาง่าย แต่เดี๋ยวนี้ จะหาปลา, ปู, หอย ก็หายาก เดี่ยวนี้หาหอยไม่ค่อยได้แล้ว” - ป้าซุ่น

“ในรูปนี้ คนจับปลาด้วยอวน แต่ก่อนมีแต่ปลาขนาดใหญ่ แต่ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติถูกทะเลเลย หญ้าทะเลก็ถูกปกคลุมไปด้วยทราย ปลาที่ลดจำนวนลง ปลาที่มีขนาดเล็กลงเพราะประการังหายไหมด” - ตูม

“There are less fish. This is related to the villager’s gears which are too advanced and too many. There are more fishers than fish. For example, there can be 8 or 9 boats at Lam Mai Tai but not all of the boats get fish. Or all of the boats get 1-2 fish but they don’t know where else to fish to get more” – Tam

“There is not many seashells or sea cucumbers. Not many. Before, they used to collect 30-40 kilograms of conch. Now we collect a maximum of 6-8 kilograms.” – Tam

“10 years ago it was not as hard as it is now. In the past, it was easier to find things. Now it is not easy. Fish, crab, shells...now they are rare. Seashells are not easy to find now.” - Pa Son

“In this picture, people fish using the net. Before, there were big fish. Marine resources were abundant. The seagrass was covered with sand and the fish declined. People only get small ones because the coral are all gone.” - Toom

จำนวนและขนาดของปูเหมือนเดิม (SAME SIZE AND NUMBER OF CRABS)

“ไม่มีการเปลี่ยนแปลงของขนาดเมื่อเทียบกับสมัยก่อน ปูที่มีเปลือกแข็งจะโตเต็มวัย แต่ถ้าปูที่เปลือกยังอ่อนแสดงว่าเป็นปูเด็ก จำนวนของปูก็เท่าเดิม บางน้ำก็มีปู บางน้ำก็ไม่มีปู ถ้าได้ปูมากก็ต้องกิน ทำยังไงได้เราก็ต้องหาเลี้ยงชีพ ถ้าไม่จับปูก็ไม่รู้จะทำอะไร” - ป้าพันธ์

“There is not change in size since the past. The hard one is mature and the soft ones are immature. Some are small and some are big. There were the same number. Some tides you get them. Some tides you do not get any. When I collect them, then we get to eat. If we do not do this, what can you do to make a living? This is our livelihoods.” – Pa Pan

อนุรักษ์ไว้คนอื่นจะได้ไม่เก็บมัน (PROTECTING THEM SO PEOPLE DO NOT COLLECT THEM ALL)

“ต่อนก่อนมีปลิงเต็มไปหมด แต่ตอนนี้เหลือไม่มาก ฉันเคยเก็บปลิงได้ 200-300 ตัว แต่ตอนนี้ฉันเก็บปลิงได้แค่ 70-80 ตัว มีคนเก็บปลิงกันมากขึ้น แต่ก่อนคนเก็บปลิงกันไม่เยอะส่วนมากมักใช้การดำปลิง แต่เดี๋ยวนี้นคนเก็บปลิงจะใช้วิธีเดิน ลาก และขุด ถ้าเป็นตอนกลางคืนก็จะใช้ไฟฉายหา ทำให้ปลิงลดจำนวนลง ตอนนี้มีการจัดพื้นที่อนุรักษ์ของชุมชนในคลอง ทำให้ยังพอมีปลิงเหลืออยู่บ้าง เราควรจะอนุรักษ์แค่ครึ่งเดียวแล้วเก็บอีกครั้งหนึ่งไว้ให้คนที่ยากจนจะได้เก็บปลิงเพื่อยังชีพ เราต้องกันที่อนุรักษ์ไว้ที่หน้าหมู่บ้านเพื่อจะได้ให้คนช่วยกันเป็นหูเป็นตาไม่ให้คนมาขโมย การทำเขตอนุรักษ์ที่หน้าบ้านแบบที่ทำแป๊ะโย้ยได้ผลดีมากเพราะอยู่หน้าหมู่บ้าน ทำแป๊ะโย้ยเคยทำแบบนี้มาแล้วครั้งนึง การที่ห้ามเก็บทำให้ปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น เพราะถ้าไม่ห้ามคนก็จะเก็บทุกวัน” - ป้าซ้อน

“There were lots of sea cucumbers but now there are not so many. I used to collect 200-300 but now I can only collect 70-80. There are lots of people who collect them. Many people do it to make a living. Before, they would not collect many. They would just collect by diving. Now, they collect by walking, dragging, and dredging. At night they use a torch to collect them. So, it is decreasing. Now we are protecting the area from the canal to the inside so that there are still some. We are protecting half. The other part should be left for people to make a living. If you make it too big, it is hard for the poorest to make a living. You have to do it in front of the community to stop people from stealing. In Tapae Yoi, it is better because then you can see the area. Tapae Yoi did it before. When they prohibited people from collecting them then there were a lot more. If you do not stop it then people collect them every day.” – Pa Son

ปลาตีนลดจำนวนลงอย่างมาก (THERE ARE FEWER MUDSKIPPERS NOW)

“ตอนนี้ปลาตีนลดจำนวนลงอย่างมาก สมัยก่อนตอนที่ฉันอยู่ที่ท่าแป๊ะโย้ย ปลาตีนยังมีอยู่มาก ฉันจับปลาตีนไปทำเป็นปลาเหยื่อ แต่ตอนนี้ปลาตีนเหลือไม่มากแล้ว ฉันก็ไม่รู้ว่าทำไมปลาตีนลดจำนวนลงทั้งที่แต่ก่อนจะมีอยู่เยอะในหนองน้ำ” - ปุย

“There are fewer mudskippers now. Before, there were a lot when I lived in Tapae Yoi. I used to smack them and use them as bait. Now there are not many. I do not know why. There were many in the swamp area. Now there are less.” – Pui

มีสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ๆในบริเวณหญ้าทะเล (NEW SPECIES IN THE SEAGRASS)

“ก่อนสึนามิไม่มีสิ่งมีชีวิตประเภทนี้ มันเรียกว่า “กรังแดง” กรังแดงเป็น สิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ที่เข้ามาในพื้นที่ ผมเห็นมันบานในทะเลและใน ลำคลอง ผมเจอบ่อยตอนที่ผมไปหาหอยชักตีน ถ้าคุณดำลงไป คุณจะ เห็นสิ่งมีชีวิตประเภทนี้บริเวณหญ้าทะเล คุณกินมันไม่ได้ แต่ถ้าผลอไป จับมันจะคันมาก ผมก็ไม่ว่าว่ามันมาจากไหน ไม่มีสัตว์หรือพืชชนิดใหม่ อื่นนอกจากชนิดนี้ตั้งแต่เกิดสึนามิ” - ลุงคิต

“Before the tsunami, there was none of this species. It is called “Krung Dang”. Krung Dang is a new species in this area. Now it is blooming in the sea. It can be found in the canal where I collect conch. If you dive down, you will find this species in the seagrass. You can't eat it. If you touch it you get itchy. I don't know where it came from. No other new species came after the tsunami.” - Lung Kit

ปลาดาวเพิ่มมากขึ้น (INCREASING NUMBER OF THIS SEA STAR)

“ปลาดาวเพิ่มจำนวนขึ้น แต่ก่อนก็มีอยู่แล้ว แต่เดี๋ยวนี้นี้มีมากขึ้นอีก แต่ก่อนจะเจอปลาดาวเฉพาะในเขตหญ้าทะเล แต่ปัจจุบันนี้มีในเขตป่าชายเลนด้วย ปลาดาวตัวเล็กจะเจอในเขตหญ้าทะเล ส่วนปลาดาวโดยทั่วไปจะเจอทั้งในเขตประกรังและทราย ถ้าเจอปลาดาวในเขตป่าชายเลนส่วนมากจะไม่มีส่วนหัว มีปลาดาวหลายประเภท ทั้งสีแดง, สีขาว และสีดำ ปลาดาวที่เห็นในรูปมีเยอะมาก ตัวมันจะแข็งคล้ายไม้ ปลาดาวชนิดนี้โตไม่เกิน 7-8 เมตรใต้น้ำทะเล การเปลี่ยนแปลงของปลาดาวเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป แต่ก่อนบริเวณนี้มีแค่ 10 ชนิด ตอนนี้อาจจะมีประมาณ 20-30 ชนิด ปลาดาวชนิดนี้ไม่ค่อยส่งผลกระทบต่อสัตว์ชนิดอื่นหรือระบบนิเวศ” - ลุงคิต

“There has been a lot of this sea star. They have always been there but now they are everywhere. It can be found in the seagrass meadow but not in the mangroves. Only in the sea. It can be found in the coral reef areas and the sand too. But they are most numerous in the seagrass meadow, especially the young ones. You can find some small ones in the mangroves but they don't have the nobs on top. It is a different species. There are different species, red ones, white ones, black ones. It is just this species that there are a lot of. Their body is hard like wood. This species does not grow beyond 7-8 metres. The change was gradual. Before, there were only 10 in an area. Now there might be 20-30. The change has happened in the last 10 years. This species doesn't really affect the other species or the environment.” –Lung Kit

มีตัวเพรียงอยู่มากมาย (THERE ARE LOTS OF SYNAPTID SEA CUCUMBER)

“แต่ก่อนไส้เดือนทะเลมีอยู่ไม่มาก แต่เดี๋ยวนี้ไส้เดือนทะเลมีจำนวนมากขึ้น ตัวมันกินไม่ได้ ไม่มีใครเก็บไส้เดือนทะเลเลยทำให้มีตัวไส้เดือนทะเลเหลืออยู่เยอะ ฉันเดินไปเก็บหอยชักตีนแล้วเห็นตัวไส้เดือนทะเลอยู่เต็มไปหมด ตัวมันมีแต่น้ำ ไม่เคยมีใครกินมัน ฉันก็ไม่รู้ว่ามันกินสัตว์อะไร หรือมันสัตว์อะไรกินมัน” - ป้าซอห์น

“Before, there were not so many sea worms [synaptid sea cucumbers] but now there are a lot of them. They are not edible. Nobody collects them so there are a lot. I went out to collect conch and they were everywhere. It is watery when you touch it. It is all watery. Nobody has ever eaten them. I do not know what it eats or what eats it.” - Pa Sorn

หญ้าทะเลกระจายเป็นหย่อมๆ (NOW THERE ARE PATCHES OF SEAGRASS)

“ถ้าไม่มีหญ้าทะเลจะไม่มีหอย หญ้าทะเลเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่ก่อนมีหญ้าทะเลเต็มไปหมด แต่ตอนนี้เหลือเป็นหย่อมๆ ก่อนสึนามิมีหญ้าทะเลอยู่เยอะ แต่เดี๋ยวนี้หญ้าทะเลเบาบางมาก ตรงที่เคยมีหญ้าทะเล เดี่ยวนี้มีแต่ทราย ตรงที่ผมเคยหาหอยเคยมีแต่หญ้าทะเล แต่ตอนนี้เหลือหญ้าเป็นผืนเล็กๆ ปลาและกุ้งก็ลดจำนวนลงเพราะสัตว์พวกนี้เกิดจากบริเวณที่มีหญ้าทะเล” - ลุงคิต

“If there is no seagrass, there are no shells. Before, it changed a lot. Before, it was all over the area. Now there are patches. Before the tsunami, there was a lot but it changed afterwards. Now it is less dense. It is sandy now where there used to be seagrass. Where I used to collect shells there was lots of seagrass but now there are only patches. Shrimp and fish are less because they are born in the seagrass meadow.” – Lung Kit

มีการอนุรักษ์หญ้าทะเล (THE SEAGRASS AREA IS PROTECTED)

“ตอนนี้หญ้าทะเลหนาแน่นขึ้นเพราะคนเริ่มอนุรักษ์หญ้าทะเล ทำให้เวลาน้ำใสๆ จะมองเห็นพื้นทะเลเป็นสีเขียว แต่ก่อนหญ้าทะเลน้อยมากแต่เปลี่ยนแปลงไปเพราะคนเริ่มหันมาอนุรักษ์ เมื่อก่อนคนจะเดินเก็บของทะเลแต่เดี๋ยวนี้ชาวประมงจะใช้เรือลากซึ่งจะตีสัตว์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นหอย, หอยชักตีน และปลิง คุณจะมองเห็นหญ้าทะเลถูกลากเป็นทาง คนที่มาลากส่วนใหญ่เป็นคนมาจากบนฝั่ง หลังจากสิ้นามีคนขยับขยายไปอยู่ที่อื่น แล้วหลังจากนั้นก็เข้ามาขโมยทรัพยากรในพื้นที่ ตอนนี้เรือลากถูกสั่งห้าม ส่งผลให้เรือลากค่อยๆลดจำนวนลง” - ปุย

“The seagrass area is getting more dense because people are protecting it. If you could see clearly, it would be all green because of the seagrass. Before it was less dense. It changed because of humans. Before people would collect by walking but afterwards they would drag trawls and dredges and it would take everything, clams, conch, and sea cucumbers. You could see the trails in the seagrass. People from the villages on the mainland came here to do the trawling. After the tsunami, people spread to many different areas. Afterwards, people came to steal the resources in the area here. The trawling is banned. It has gradually stopped.” - Pui

แต่ก่อนมีการเผาถ่าน (BEFORE THEY MADE CHARCOAL)

“ตรงนี้แต่ก่อนสวยมากเพราะป่าไม้ถูกตัด ป่าชายเลนตายเยอะมากหลังสึนามิ นอกจากนั้นคนก็ตัดป่ากันเยอะด้วย อย่างไรก็ตามมีคนก็หันมาปลูกป่ากันเยอะขึ้น สมัยก่อนมีการตัดไม้เผาถ่าน แต่สมัยนี้ทำไม่ได้แล้วเพราะมีคนจับ ตรงนี้เคยเป็นเกาะกลางคลองแต่ปัจจุบันต้นไม้ก็ถูกตัดจนหมดไปแล้ว สมัยก่อนคนจะพายเรือไปตัดไม้ทำฟืนหุงข้าวเพราะคนไม่ได้ใช้แก๊ส ตอนนี่เริ่มมีการปลูกต้นไม้ทดแทน ตรงบริเวณหน้าบ้านทำแป๊ะโย้ยฉันไม่เคยต้องซื้อฟืนเลยแค่ตัดไม้มาทำอาหาร คนตัดไม้จากป่ามาทำอาหารกันเยอะ ตอนสมัยช่วงที่เผาถ่านเค้าเผาเอาไปทำถ่านหอดไม้เหลือไว้สร้างบ้านเลย ตอนนี่เราเริ่มปลูกป่าทดแทนช่วงวันพ่อและวันแม่แห่งชาติ มีคนเริ่มเก็บเมล็ดป่าโกงกางเพื่อเพาะ” - ป้าซัน

“It is beautiful because it is not cut. The mangroves died a lot after the tsunami. And they cut it a lot too. And they planted it a lot too. Before they made charcoal. But now you cannot do it. Now they will arrest you. There is a small island in the middle of the canal and it was all cut down. Before, people would paddle there to harvest wood to cook. We did not used to cook on gas. Now it is replanted. They made charcoal in front of Tapae Yoi too. She never bought it. Some people did and some people used wood. We use mangroves for building houses. During the charcoal concession, they cut it all down and left none for building houses. Now they have replanted them all. For father’s day and mother’s day, they replant the mangroves. People collect the seeds and start growing seedlings.” - Pa Son

ถ้าป่าชายเลนอยู่รอด ชุมชนก็อยู่รอด (IF THE MANGROVES SURVIVE THEN THE COMMUNITY SURVIVES)

“ถ้าคุณพูดถึงการดำรงชีวิตในชุมชน การมีป่าชายเลนสำคัญมาก ถ้าป่าชายเลนหมดก็จะมีหอย ไม่มีปู ตอนที่ตัดป่าเผาถ่าน ปลาก็ลด กุ้งก็ลด หอยก็ลด ปูก็ลด แต่ตอนนี้ป่าชายเลนเริ่มมีฟื้นคืน ทรัพยากรเริ่มกลับมา ในความคิดของผม เราควรต้องดูแลป่าชายเลน ถ้าป่าชายเลนรอด ชุมชนก็จะรอด ชุมชนไม่ควรตัดป่ามากกว่าที่จำเป็นต้องใช้ สำหรับผมผมจะคำนวณก่อนว่าจะต้องตัดแค่ไหนและก็จะไม่ตัดต้นไม้ที่ใช้ไม่ได้ ป่าชายเลนต้องพึ่งพิงเรา แล้วเราก็ต้องพึ่งป่าชายเลนด้วย” - พิณญ

“If you talk about living in the community, the mangrove has a part in it. If the mangrove forest was all gone, there would be no sheashell like that and no crabs. When there was a charcoal concession in the mangroves, there were less fish, less shrimp, less seashells, and less crab. Now that the mangrove has recovered, the resource has recovered. In my opinion, the mangroves should be taken care of. If the mangroves survive, then the community survives. The community should not cut more than what is necessary. For me, I calculate what I need. It is not every tree that you can use. You only select the types that you will use. The mangroves depend on us and we depend on the mangroves. .”
- P'Noon

ถ้าป่าชายเลนไม่สมบูรณ์ สัตว์ก็จะมีจำนวนลดลง (WITHOUT FERTILE MANGROVES THE ANIMALS ARE NOT AS NUMEROUS)

“ถ้าป่าชายเลนไม่สมบูรณ์ สัตว์ก็จะมีจำนวนน้อยลง ทั้งกุ้ง, ปู, ปลา, นก, งู, ลิง, ปลาหมึก และกุ้งขนาดเล็ก ป่าชายเลนสำคัญมาก เพราะมันเป็นบ้านของต้นไม้ขนาดเล็ก ซึ่งบางครั้งชาวบ้านก็ได้ใช้ประโยชน์ ถ้าตัดป่าชายเลนก็เหมือนเราตัดบ้านของสัตว์เล็กๆ เหล่านี้ บางครั้งเราก็ทำให้ของกินหายไปด้วยไม่เข้าใจว่าเป็นเพราะอะไร เราตัดป่าเพื่อทำสิ่งก่อสร้างแต่เราไม่รู้ว่ามันจะกระทบกับอะไรบ้าง” - ตูม

“Without fertile mangroves, the animals would not be as numerous – shrimp, crabs, fish, birds, snakes, monkeys, squid, small shrimp. Mangroves are very important. It is a house of small trees and it is something that the villagers make use of. When people cut them, it is like you are destroying the home of small animals. Sometimes, the things that we do make things that we use or eat disappear without understanding why they disappear. We cut down the mangroves to make good things without understanding what this will do.” - Toom

เหลือต้นโกงกางต้นเดียวที่หน้าชุมชน (ONLY ONE MANGROVE IN FRONT OF THE COMMUNITY)

“เหลือแค่ต้นโกงกางต้นเดียวที่หน้าชุมชน ซึ่งแต่ก่อนมีต้นโกงกางอยู่เยอะบริเวณด้านหน้าชุมชน พวกเราชาวมอแกนตัดไม้เพื่อปลูกบ้าน เพราะเราต้องปลูกบ้านที่อยู่เหนือน้ำ ตอนผมเด็กๆหน้าบ้านเรามีต้นโกงกางเต็มไปหมด แต่ต้นโกงกางเริ่มลดลงตอนผมเริ่มเข้าโรงเรียน คนรุ่นใหม่ต้องการที่ดินเพิ่มขึ้น ผมเคยกระโดดเล่นน้ำจากต้นโกงกาง แล้วก็ปีลาเต็มไปหมด บริเวณหน้าหมู่บ้านคงไม่ถูกกัดเซาะเร็วขนาดนี้ถ้ามีป่าชายเลน น้ำพัดเข้ามาเรื่อยๆ แล้วทรายก็ถูกพัดออกไปเรื่อยๆ แต่ก่อนตรงนี้เคยเป็นโคลน แต่ตอนนี้เป็นทรายไปหมดแล้ว” - พิณญ

“There is only one mangrove left. Before, there used to be many mangroves all across in front of the community. We cut down all the mangroves on the land. We are Moken so we used to build all of our houses on stilts because they needed to be high up above the water. When I was young, there used to be mangroves in front of the community. They started to disappear when I was in school. The new generation needed more land. I used to jump off the trees and there were fish. The front bit of the community would not erode so quickly if there were mangroves. The water just keeps coming in and the sand just washes away. Before it was muddy but now it is sandy.” - P’Noon

ที่นี่เคยเป็นท่าเรือน้ำลึก (IT USED TO BE A DEEP SEA PIER)

“สมัยก่อนที่นี่เคยเป็นที่จอดเรืออวนลาก น้ำเคยลึกกว่านี้ ท่าเรือนี้ถูกสร้างเป็นท่าเรือน้ำลึก ทราบถูกพัดจากด้านบน เราทำลายสิ่งที่ยกทรายสังเกตได้จากการต้นไม้ที่รากโผล่พื้นดินทรายขึ้นมามากขึ้นทุกวันๆ เวลาเราเดินขึ้นเดินลง แต่ทรายกลับลดลงเรื่อยๆ” - พี่บุญ

“Before, there were lots of trawlers parking at the pier. It was deeper before. It was built as a deep sea pier. The sand washed from above. We have been removing the stuff that stabilizes the sand. You can notice from the trees that the roots keep showing more and more. When we walk up and down the sand goes down.” - P’Noon

ทะเลเคยอยู่ไกลออกไปตอนฉันเด็กๆ (THE SEA WAS FARTHER OUT WHEN I WAS YOUNG)

“ตอนที่ฉันยังเด็ก ทะเลอยู่ไกลออกไป ฉันสามารถกระโดดเล่นน้ำจากท่าเรือ ชายฝั่งก็สูงไกลกว่านี้ แต่ตอนนี้น้ำสูงขึ้นและถูกกัดเซาะ ฉันเคยว่ายน้ำบริเวณหน้าบ้านนี้ แต่ตอนนี้มันตื้นเขินไปหมดแล้ว ทราบก็ถูกกัดเซาะมากขึ้นทุกทีๆ โดยเฉพาะคนที่สร้างบ้านแล้วถูกกัดเซาะหน้าดินออกไป ต้นไม้ก็ถูกกัดเซาะจนล้มลง ฉันคิดว่าน่าจะมีวิธีการอะไรบางอย่างที่จะมาหยุดการกัดเซาะของหน้าดินได้” - พีหญิง

“When I was young, it was further out to sea. I could jump off the pier to swim and play. The bank was higher and it went further out in the sea. I could slide down the bank. Now it is all level and eroded. In front of the house, I used to swim there but now it is shallow. The sand keeps sliding down and down. This is not good. Some people build houses and have the sand slide out. It is not good for the house. The trees go down too. There must be something to do to stop the sand from sliding.” – P’Ying

การกัดเซาะชายฝั่ง

(EROSION OF THE BEACH)

“ภาพนี้แสดงให้เห็นถึงการที่ชายฝั่งด้านนอกถูกกัดเซาะ การกัดเซาะ
แย่กว่าช่วงที่เกิดสึนามิ เราต้องการต้นไม้เพื่อหยุดยั้งการเกาะเซาะหน้า
ดิน โดยธรรมชาติจะมีต้นไม้ใหญ่อยู่หลังต้นไม้ขนาดเล็ก ทำหน้าที่คล้าย
กำแพงควบคุมการกัดเซาะ แต่การที่ไม่มีกำแพงทางธรรมชาติ ทราบก็
ยังคงถูกกัดเซาะ ถึงแม้ว่าจะมีการปลูกต้นไม้ใหม่ขึ้นซ่อม ระบบมันไม่ดี
เหมือนเดิม” - ตูม

“ภาพนี้เป็นการกัดเซาะชายหาด สมัยพ่อของผม บริเวณนี้เคยมีต้น
มะพร้าวอยู่ 20 แถว แต่ปัจจุบันเหลืออยู่ 12 แถว คุณสามารถบอกได้
เลยว่าชายหาดแห่งนี้ถูกกัดเซาะด้วยคลื่นขนาดใหญ่” - ตาม

“This shows an example of how the outer bay is getting eroded.
The sand is moving. The erosion is worse since the tsunami. To
mitigate against this you need plants. Naturally, there are big
trees behind and smaller trees in front that set up a wall to
control erosion. With no walls, it keeps eroding even if they
replant. It is not as good as the way that it was.” - Toom

“This shows erosion of the beach. In his father’s generation,
there were 20 rows of cocunut trees but now there are only 12
rows. You can tell that the erosion here was made by big waves.”
- Tam

จำนวนพายุเพิ่มมากขึ้น (MORE STORMS)

“สมัยก่อน เคยมีพายุแค่ปีละ 1 ถึง 2 ครั้ง แต่ปัจจุบันนี้มีพายุปีละ 10-20 ครั้ง สามี่ของฉันทันไม่ได้ออกไปล่าปลา 5-6 เดือนแล้ว โดยปกติช่วงฤดูแล้งมักจะไม่มีพายุ แต่ถ้ามีพายุแล้วเก็บลอบไม่ทัน ลอบก็จะถูกพายุพัดเข้าชายฝั่งแล้วกลายเป็นขยะ คนทำลอบหมึกจะไม่สามารถเลี้ยงชีพได้ ยกตัวอย่างเช่นลอบปลาหมึกราคา 200 บาทหรือมากกว่านั้น แต่ถ้าเก็บลอบไม่ทัน ชาวประมงก็จะขาดทุน คุณต้องคอยดูข่าวเกี่ยวกับพายุ และคอยดูพยากรณ์อากาศอย่างใกล้ชิด ถ้าได้ยินข่าวว่าพายุจะหมดใน 3 วัน เราก็เตรียมพร้อมที่จะออกเรือ แต่ถ้ารู้ว่าพายุจะมา เราก็จะเตรียมตัวเก็บลอบ ถ้าพายุมานานๆ เราก็จะย้ายเข้ามาหาปลาในคลอง โดยปรับเปลี่ยนวิธีอื่นเช่น อวนหรือเบ็ดตกปลา” - ปุย

“Before, there were 1 or 2 storms a year. Now there are 10 or 20. My husband has not been able to go offshore fishing for 5 or 6 months now. Normally, during the dry season it should stop storming. When it storms, if you do not collect your traps in time it will wash up on the beach and become garbage. The aquid trappers cannot make a living. For example, one trap costs 100-200 baht but if you do not collect it in time then you lose everything. You have to list to the news relating to storms and pay close attention to the forecasts. If you are listening and you hear that the storm will be gone in 3 days then you can prepare yourself for fishing. If you hear a storm is coming, you can go and collect your traps. If this keeps happening, they could fish in the canals or use different ways of fishing like setting a net or using line an hook. .” – Pui

นี่เป็นฤดูฝนหรือฤดูแล้ง? (IS IT RAINY OR DRY SEASON?)

“ภาพฝนตก รองเท้าแตะลอย แสดงให้เห็นถึงสภาพฝนที่ตกลงมา ซึ่งเกี่ยวข้องกับประกอบอาชีพ ฝนทำให้น้ำขุ่นแล้วทำให้หาหอยหรือปลิงไม่ได้ แต่ถ้าฝนตกแล้วทำงานบนฝั่งอากาศเย็นสบาย แต่ถ้าฝนตกแล้วทำงานกลางทะเลลำบากมาก ฝนจะทำให้มีลมมีคลื่น สมัยก่อนฝนตกเป็นปกติ แต่เดี๋ยวนี้มันยากที่จะบอกว่าตอนนี้เป็นฤดูฝนหรือฤดูแล้ง คนแก่เคยบอกว่าถ้าแดดออกฝนจะไม่ตก หรือถ้าฝนตกแดดก็จะไม่ออก” - ปุย

“It is raining and it shows a flip flop floating around. When you talk about rain, it is related to livelihoods. When it rains, it stirs up the sediments and you cannot see the seashells or the cucumbers. But when working on land it is nicer because it is cooler. Working on land, it is a good thing. When working in the sea, it makes wind and waves so it is not good. Before, it just rained normally. Now, it is hard to tell whether it is rainy season or dry season. The elders said that it did not used to rain when it was sunny season. It was either one or the other.” – Pui

สาหร่ายในน้ำ

(ALGAE IN THE WATER)

“น้ำไม่ใส หากน้ำทะเลมีอุณหภูมิสูงขึ้น สาหร่ายจะโตขึ้น ธรรมชาติได้สร้างความเปลี่ยนแปลงนี้ ผมคิดว่ามันเกี่ยวข้องกับสึนามิเหมือนกัน เมื่อตอนที่เกิดสึนามิ ประการังตายเป็นจำนวนมาก สาหร่ายก็แย่งพอกัน สภาวะโลกร้อนก็เพิ่มปัญหาให้เหมือนกัน” - ตูม

“The water is not clear. When the sea water is hotter, there is lots of algae. Nature causes this change. I think it is related to the tsunami as well. When the tsunami hit, the coral dies and this made the algae worse. Global warming has added to the problem.” – Toom

สัตว์และพืชหลายชนิดตายเพราะน้ำฝนมากเกินไป (SPECIES DYING FROM TOO MUCH RAIN)

“ภาพนี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เกิดจากคน ฉันไม่แน่ใจว่ามันเกิดจากฝนตกเยอะไปหรือน้ำจืดมากเกินไป สัตว์และพืชในทะเลได้รับผลกระทบต่อปริมาณน้ำจืดหรือฝนที่เพิ่มขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเก็บหอยชักตีนมาแล้วเอาไปแช่ไว้ในคลอง ถ้าน้ำจืดไหลลงเยอะ หอยก็จะตาย ถ้าเป็นปลาดาว มันจะไม่ตาย แต่จะหนีลงไปในพื้นที่น้ำลึกแทน”
- ปุ้ย

“This shows a change that is not caused by humans. I am not sure whether this is caused by too much freshwater or rain. All species in the sea are affected by too much rain or freshwater. For example, when they collect conch for sale and put it in the canal, if they get lots of water then they die. Sea stars just move to deeper areas but do not die.” - Pui

การที่มีไฟฟ้าและการท่องเที่ยวจะทำให้ธรรมชาติเสื่อมลง (ELECTRICITY AND TOURISM WILL CAUSE NATURE TO DECLINE)

“ในอนาคตการท่องเที่ยวจะพัฒนาเพิ่มขึ้น มีคนมาดูที่มากขึ้น ในอนาคต คุณจะไม่ได้เห็นความสวยงามของเกาะ ถนนก็จะมีแต่เสาไฟ ตั้งแต่มีไฟ เข้ามาในเกาะเมื่อสามปีที่แล้ว ถ้าผู้นำไม่ได้เตรียมพร้อมรับมือกับการ เข้ามาของไฟฟ้า ผลที่ตามมาคือธรรมชาติจะเริ่มเปลี่ยนแปลง อย่าง น้อยเราควรมีการจัดแบ่งบริเวณว่าบริเวณไหนเป็นป่าชุมชน แล้วชุมชน ก็ต้องร่วมมือกับรัฐบาลในการจัดการ” - พี่นุญ

“This is the future. Tourism is now booming. Lots of people are coming looking for land. In the future, you will not see the abundance and beauty of the island. The road will have electricity poles along it. Three years after the electricity comes, the island will change a lot. When the electricity comes, if the leader does not have a plan about how to deal with this then nature will change. At least we should know where the zones are and the community forest. We should get the government and the community to work together.” - P’Noon

ปลูกต้นยางบนเขา (RUBBER PLANTATION ON THE HILL)

“บนเกาะมีภูเขาเดียวที่แต่ก่อนเคยเป็นป่า แต่ตอนนี้กลายเป็นสวนยางไปหมดแล้ว แต่ก่อนเคยมีกล้วยไม้กว่า 20 ชนิด คนเข้ามาเก็บไปขาย เพราะไม่มีใครดูแล ใครก็เข้ามาได้” - ตาม

“The only hill on the island used to be forest but now it is a rubber plantation. Before, there used to be about 20 species of orchids on that hill but not anymore. People come to collect them for sale. Because nobody takes care of the area, anyone can enter and do whatever they want.” – Tam

กวางเยอะขึ้น

(THE NUMBER OF DEER HAVE INCREASED)

“นี่เป็นรูปรอยเท้ากวาง ขนาดเท่าฝ่ามือ ตัวมันอาจจะอายุเท่าๆกับผม รูปนี้เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าที่เกาะนี้ยังมีกวางอยู่ คนล่ากวางจนเกือบสูญพันธุ์สมัยย่าของผม แต่ตอนนี้ไม่มีใครล่ากวางแล้ว ทำให้กวางเพิ่มจำนวนขึ้น” - ตาม

“This is a deer hoof print. A big one. The size of my hand. It might be as old as I am. This is proof that we still have some deer. They hunted them almost to extinction during my granny’s generation. People don’t hunt them anymore. Now the numbers of deer are increasing.” – Tam

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (SOCIAL CHANGES)

การเปลี่ยนแปลงประเภทของปลา และการลดจำนวนลงของการประกอบอาชีพประมง

มีการอบรมเพื่อทำอาชีพเสริม

ความรู้และแนวปฏิบัติแบบดั้งเดิมลดลง

ไม่มีการทำเหมืองแร่หรือการเผาถ่านอีกต่อไป

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำลดลง

การท่องเที่ยวและการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น

คนในพื้นที่ย้ายออก ส่วนคนพม่าย้ายเข้า

ความเป็นไปได้ที่จะตั้งอุทยานแห่งชาติ มีการแบ่งปันและรวมกลุ่มกันมากขึ้น

คนในพื้นที่อยู่กันอย่างง่าย ๆ และอาศัยทรัพยากรจากทะเล

การเปลี่ยนแปลงจากบ้านปากจกเป็นบ้านโลออนส์หลังสีนํ้าม

ค้นพบการใช้ไม้พืชและสัตว์ไปใช้ประโยชน์แบบใหม่

มีคนเข้ามาเก็บพืชและสัตว์

มีสิ่งก่อสร้างใหม่ๆ หลังสีนํ้าม

ชุมชนพยายามที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

การเดินทางสะดวกขึ้น

มีการทำสวนมากขึ้น

กาเปลี่ยนแปลงทางสังคม

Social Changes

คนทำกะปิ น้อยลง

“กุ้งและเคย - การทำกะปิเป็นอาชีพของคนบนเกาะที่ทำกันมาช้านาน กะปิที่ทำจากเกาะนี้มีชื่อเสียง เวลาถึงหน้าเคย แแถบทุกหลังจะทำกะปิ การทำกะปิใช้เวลาสั้นแต่ได้เงินดี เราจะทำช่วงเดือน 10 และเดือน 11 เวลามันออกนอกฝั่งเราก็ยังจับเคยได้ตามคลอง มันขึ้นอยู่กับน้ำ ทั้งปากจกและทำแป๊ะไยยะไม่ค่อยมีคนทำกันแล้ว แต่เป็นคนจากบนฝั่งที่ลงมาทำ ปกติแล้วมีแค่บ้านผู้ใหญ่ที่ออกเรือจับเคยทำกะปิ แต่คนอื่นใช้อวนเดินรุนเคย

คนทำกะปิ น้อยลงเพราะตัวเคยและกุ้งมีจำนวนลดลง นอกจากนี้คนก็ไม่รู้ว่ากะปิทำยังไง คนเริ่มไม่รู้วิธีการทำ ถ้าเราใช้อวนเดินลาก เราต้องเอาสิ่งแปลกปลอมออก ไม่ว่าจะเป็น ปู, ปลา, ปลาดูว์เล็ก, ใบไม้, ขยะ, หินขนาดเล็ก หรือทรายออกให้หมด อาจต้องจับมาใส่ตะกร้าเพื่อล้างออก ถ้าได้เคยมาตอนเช้ายังไม่ต้องใส่เกลือแต่ให้ตากแดดแทน ทำแบบนี้จะได้เนื้อเยอะขึ้น หลังจากได้กุ้งเคยมาแล้วก็ต้องหมักเกลือในปริมาณที่พอเหมาะ เสร็จแล้วก็ตำแล้วทิ้งไว้ 10 คืน หรือมากกว่านั้น หลังจากนั้นก็เริ่มตากแดด แล้วคอยจับดู ถ้าได้ที่ก็เอามาตำต่อ ถ้าจะให้ได้กะปิที่พอเหมาะ จะต้องเอามาฟุ้งแดด ทำอย่างนี้ซ้ำซัก 2 ถึง 3 ครั้ง ถ้าทำกะปิไม่ดีคนขายจะตีของกลับ” - พี่สาวและโกอู๊ด

LESS PEOPLE MAKE SHRIMP PASTE NOW

“Shrimp and krill – this has long been a livelihood of people on this island. The shrimp paste from this island is popular. Before, when it was krill season almost every household would do something like this. It is a short-term livelihood but good income. We do it on the 10th and 11th month at neap tide when the moonlight is not so bright. This is when the krill comes close to the shore. When it is off season, you can still catch some in the canals depending on the tide. Tapae Yoi and Pak Jok do not have many that still do this. Many people from the mainland come here to do it. Last year, only the chief did it with his boat. Other people do it on the inside of the island by walking with a fyke net.

There are less people doing it because there are less krill and shrimp and many people don't know how to do it. The main reason is loss of methodology. When you do it by walking, you have to rinse it. Crab, fish, baby fish, leaves, rubbish, small rocks, and sand all have to be taken out. Some people don't understand this. You put it in a basket and rinse it. Take everything out. After rinsing, you have to add the right amount of salt and marinate. If you get them in the morning, you don't add salt, you just leave them in the sun to dry. This way you get more meat. Then you mash them. After you mash them, you leave them for 10 nights or more. Then you put them in the sun, touch them to see if it is the right time, and mash them again. To make it perfect, you have to warm it in the sun. If it is done right, then it is ready to sell. Some people do it wrong and then the seller will send it back.” – P'Sao and Go Ud

เด็กวัยรุ่นไม่ค่อยตั้งใจหรือใส่ใจ (TEENAGERS DON'T PAY ATTENTION OR CARE MUCH)

“ฉันต้องการจะแสดงให้เห็นว่าเวลาหาหอยชักตีน ให้ดูตามรอยหอยชักตีน ตรงนี้เป็นรอยที่ปากหอยจะโผล่มา ส่วนมากคนจะหาเฉพาะหอยที่โผล่มาให้เห็นชัดเจน แต่คนที่หาเก่งจะหาหอยได้เยอะ เพราะรู้ว่าจะหาหอยได้จากตรงไหน ผู้หญิงมีอายุบางคนจะดำน้ำเก็บหอยชักตีนและปลิงตั้งแต่เด็กๆ ผู้หญิงเหล่านี้ไม่ต้องตัดรากไม้โกงกางเพื่อหาหอยแครง แค่ใช้เครื่องมือชนิดหนึ่งชื่อ “ปะโต๊ะ” ซึ่งเป็นเครื่องมือของชาวมอแกน พวกผู้หญิงมีอายุจะสอนเราในการขุดหอยโดยขุดลงไปโคลน ซึ่งมันดูง่ายมาก ก่อนที่จะเริ่มขุดคนพวกนี้ดูก็รู้ทันทีว่าหอยอยู่ตรงไหน คนรุ่นใหม่ไม่รู้จักวิธีขุดหอย เพราะเด็กพวกนี้ไม่ค่อยใส่ใจหรือตั้งใจ มันไม่ใช่เรื่องดีเลย เด็กๆไม่สนใจที่จะเรียนรู้เรื่องทำมาหากิน ตอนนั้นเราเริ่มที่จะอนุรักษ์พื้นที่โดยการเอาทุ่นออกไปกันเขตอนุรักษ์” - ปุย

“I wanted to show how to look for conch. This is the trace of a dog conch. This is where the mouth comes out. Some people only look for the exposed ones. But you can find other ones. For people that make a living from collecting them, they know how to look for it. I have to go with good collectors. Some of the older women have been diving for conch and sea cucumber since they were young. They don't even need to knock off the roots of the mangroves to find clams. They just use a single tool, called “Pa Tho” that was introduced by the Moken, to dig in the sediment and it is easy. I have to scrape away the surface of the sediment but they just know where they are. The new generation does not know how to look for traces like this. Teenagers don't pay attention or care to learn about this livelihood or nature. But if we are going to protect or conserve something, then this is not good. Now we are trying to protect things by putting the buoys out.” - Pui

คนที่นี้ไม่ใช่ลอบปลาอีกต่อไป (PEOPLE FROM HERE DON'T USE FISH TRAPS ANYMORE)

“คนจากท่าเรือคุระบุรีจ้างคนท้องถิ่นเพื่อทำลอบปลา เพื่อเอาออกไปวางเลยเขตเกาะสุรินทร์ออกไป ลอบลูกหนึ่งสามารถจับปลาได้เป็นร้อยตัว มันง่ายมาก ปลาแค่ว่ายเข้าไปอยู่ในลอบ ลอบลูกหนึ่งราคา 5000 บาท คนที่ถักกรงลวดได้ 700 บาท เค้าใช้ไม้จากป่าชายเลนประมาณ 36 ท่อน เค้าเรียกไม้ประเภทนี้ว่าไม้ 9 ศอกเพราะความยาวประมาณ 9 ศอก และกว้างประมาณ 5 ศอก สมัยก่อนคนที่นี้เคยใช้ลอบนี้แต่ตอนนี้ไม่มีใครมีเรือใหญ่พอที่จะบรรทุกลอบ ลอบจะมีประตูเพื่อเอาปลาออก เราต้องใช้เครื่องปั๊มอากาศเพื่อดำน้ำลงไป แล้วหาพิกัดโดยใช้จีพีเอส ลอบถูกลงในน้ำที่ลึกมาก ต้องใช้คน 5 คนสำหรับลอบลูกใหญ่ หลังจากวางลอบไว้ไม่กี่วันก็ต้องไปกู้โดยใช้เครื่องยนต์ดึงลอบขึ้น” - ลุงคิด

“People from the Kuraburi pier hire locals to make the traps so that they can drop them off on the outside of Surin Island. One trap can catch 100 fish. It is easy. The fish just go in and stay in. Lots of them. The cost for each one is 5000 baht. The person who weaves the wire makes 700 baht. The wood is from the mangroves. It takes 36 wooden sticks to make one of the traps. They call it the 9 elbow trap. The length is 9 elbows and the width is 5 elbows. Before, people from the community used these but no one from here has a big enough boat for them now. To get the fish out, they have a door. These traps are from the old times. You have to use the air and pump to dive down. You keep track of it with a GPS position. The traps are deep. It takes 5 people to carry a big one. After a few days, you use a machine on the boat to pull them up..” – Lung Kit

เปลี่ยนจากปลาทรายเป็นปลาหมึก (FROM SILAGO FISHING TO SQUID FISHING)

“จำนวนอวนปลาทรายในชุมชนลดลง สมัยก่อนมีเรือมากกว่า 10 - 20 ลำที่ทำอวนปลาทราย แต่ตอนนี้เหลือแค่ 2-3 ลำที่ทำ ซึ่งเรือที่ทำปลาทรายทั้งหมดมาจากครอบครัวเดียวกัน ตอนนี้คนจับปลาหมึกมากขึ้น เริ่มแรกมีคนเริ่มจับปลาหมึกแล้วได้กำไร คนจึงหันมาจับปลาหมึกมากขึ้น ปลาหมึกไม่ใช่แค่ทำลอบอย่างเดียวนั่นแต่ใช้วิธีจับแบบลากด้วยเหยื่อปลอมด้วย การที่เปลี่ยนเป็นจับปลาหมึก ทำให้ชาวประมงต้องลงทุนใหม่ถ้าต้องการจะเปลี่ยนกลับไปทำปลาทรายเหมือนเดิม ในอดีตราคาปลาทรายค่อนข้างคงที่แต่ปลาหมึกราคาเพิ่มขึ้น แต่ปัจจุบันราคาปลาหมึกคงที่แต่ราคาปลาทรายกลับเพิ่มขึ้น ในอดีตปลาทรายราคากิโลกรัมละ 60 บาท ปลาหมึกกิโลกรัม 100 บาท ตอนนี้ปลาหมึกราคากิโลกรัมละ 120 บาท ส่วนปลาทรายกิโลกรัมละ 107 บาท หรืออาจขึ้นเป็น 150 บาทสำหรับปลาทรายตัวใหญ่” - พี่สาวและโกอุ๊ด

“The number of silago nets in the community decreased. Before there were 10-20 boats that fished for silago. Now only one family does it, the whole family, 2-3 boats. Now there is squid fishing. There were people who started to catch squid and they had a good catch so everyone switched. Now there is trolling for squid, not just trapping. Just the squid fishing has changed. To go back people would have to reinvest. The price for silago was steady for 9-10 years but for squid it was increasing. Now, the price for squid is stable and the price for silago is going up. Before, when you caught silago the price was 60 baht. Squid was 100 baht. Now squid is 120 baht and silago is 107 baht. It can be up to 150 baht for the big silago.” - P'Sao and Go Ud

ราคาปลาทรายสูงขึ้น (THE PRICE OF SILAGO IS UP)

“ฉันอาจออกเรือไม่ได้ถ้าอาการป่วยยังไม่ดีขึ้น ฉันมักเมาเรือ เราไปทางเหนือเพื่อจับปลาบริเวณเกาะไข่และเกาะปริง ราคาปลาทรายก็โลกร้อนละ 107 บาท คนไม่ค่อยออกกวอนปลาทรายแต่จับปลาหมึกแทน เหลือแต่พ่อของฉันที่ยังจับปลาทรายในชุมชนนี้ จับปลาทรายดีกว่าเพราะปลาหมึกต้องลงทุนสูง แต่ลงทุนแค่ซื้ออวนครั้งเดียวเพื่อจับปลาทราย แต่ถ้าทำปลาหมึกต้องลงทุนหลายครั้ง ฉันออกไปจับปลาทรายกับพ่อ 3-4 ครั้ง ได้เงินกว่า 3-4000 บาท หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว แต่ก่อนมีพ่อค้าคนกลางรับซื้อปลาทรายในชุมชนแต่ตอนนี้ไม่มีแล้ว” - พี่หญิง

“I might not be able to go fishing tomorrow if I do not feel better. I get seasick. We go north of Koh Khai and Koh Pring to fish, north of Koh Ra. The price for silago is up to 107 baht per kilogram. People don't really fish silago anymore, only squid. Only my father fishes silago in the community. Silago is better. With squid, you have to invest a lot. With silago, you only have to invest once for the nets. With squid traps, you have to invest many times. I went with out with my father for 3-4 days and we got 3-4000 baht after expenses. Before, there was a middleman for silago in the community on the island but not anymore.” - P'Ying

อาชีพของเราอยู่ในทะเล (OUR LIVELIHOODS BELONG TO THE SEA)

“ของต่างๆเหล่านี้อยู่ในทะเล ทั้งปลิง, ปูม้า, การเก็บหอยชักตีน, การตากกุ้งเคย, ปลา สิ่งเหล่านี้สวยงามมาก ปลาถูกจับอยู่ในอวน การที่เราได้ปลาจากการออกอวนซึ่งอาจต้องใช้เวลาถึงมืดเพื่อที่จะดึงปลาออกจากอวน มีรูปการทำลอบ รูปต่างๆเหล่านี้ไม่ได้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในชุมชน” - ลุงคิด

“These belong to the sea. Oysters. Sea cucumbers. Some blue crabs. Collecting conch in the seagrass. Shrimp krill drying. Fish. This is beautiful. Fish tangled in a net. It was a good catch. Somebody put a net out and got fish. It took until dark to detangle. Making a fish trap. No, the photos don't really show any changes in the community.” - Lung Kit

ปลาเหยื่อแพงมากสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (THE FEED IS TOO EXPENSIVE TO DO AQUACULTURE)

“คนเริ่มทำกระชังเมื่อ 20 ปีก่อน ก่อนที่จะเกิดสึนามิมีคนทำกระชังปลาเยอะมาก ตอนนีเหลือแค่เจ้าใหญ่ๆ ทุกคนได้กำไรจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ชาวประมงจะออกไปจับปลาเหยื่อและปลากระชังเพื่อขายให้คนเลี้ยง บางคนอาจไปซื้อปลาเหยื่อที่ทำเรือคุระบุรี สมัยก่อนปลาเหยื่อราคา กิโลกรัมละ 17 บาท ส่วนใหญ่เป็นปลาที่ไม่มีใครต้องการ บางครั้งประเภทของปลาก็ผสมปนกันมา ปลาจะถูกคัดแยกบนเรือใหญ่ เวลาไปซื้อปลาเหยื่อไม่ใช่จะไปเข้าแถวซื้อ แต่ต้องไปแย่งกันซื้อ เพราะมีเจ้าของกระชังหลายเจ้าที่ต้องการซื้อปลาเหยื่อ ถ้าเหลือปลาเหยื่อเหล่านี้จะถูกนำไปทำเป็นปลาป่น ถ้าออกไปหาปลาเหยื่อเอง จะได้ปลาแค่พอคุ้มค่าน้ำมัน ถ้าเราทำอาหารเย็นคืนนี้เราจะออกไปให้อาหารปลาแก้ว ที่ภูเก็ตปลาเหยื่อราคาแพงมาก เราให้ปลาหลังเขียว, ปลาทุ และปลาข้างเหลือง” - P'Noon

“People started doing fish cages 20 years ago. Before the tsunami, there were many fish cages. Now there is only one big one. Everyone in the community benefits from aquaculture. People go to catch fish and feed to sell to the owner. Some people would go get feed from the Kuraburi pier. Before, it cost 17 baht per kilogram for fish food at the pier. It is the ones that they do not want. Sometimes there are many types of fish mixed in. They separate the fish that they do not want on the big ships. It is not that you stand in line. You have to fight to buy them. There are lots of cage farmers trying to buy them. If they are not bought, they send them to make fish chips. It only costs the gas if you go and get the feed yourself. What we had for dinner tonight, you can feed to the grouper. It is expensive to buy it in Phuket. We feed them green back, mackerel, and yellow-striped back.” - P'Noon

จำนวนกระชังปลาลดลง (THE NUMBER OF FISH CAGES HAS DECREASED)

“จำนวนกระชังปลาลดลงหลังสึนามิ เพราะกระชังถูกทำลาย คนก็ย้ายหนี ราคาปลาก็ลดลง ราคาปลาเหยือกกลับเพิ่มสูงขึ้น ถ้าขายปลาได้ 30000 บาท ราคาปลาเหยือกก็ต้องจ่ายประมาณ 30000 บาท ปลากระชังต้องเลี้ยงหนึ่งปีถึงจะขายได้ แต่ถ้าออกทะเลจะได้เงินทันที ปลาเหยือกหายากแล้วค่าน้ำมันก็แพงขึ้น เราเริ่มทำกระชังเมื่อปลาเหยือราคา กิโลกรัมละ 3 บาท แต่เดี๋ยวนี้ขึ้นไปเป็น 10, 15, 20 บาท ถ้าเรือใหญ่ไม่ได้ออกไปปลา แต่ปลาในกระชังยังต้องกิน เพราะฉะนั้นคุณก็ต้องซื้ออาหารปลาให้กินแทนทั้งที่อาหารปลาราคาแพงมาก ถ้าปลาตัวหนึ่งตายปลาทั้งกระชังก็จะตาย ผมเคยเลี้ยงปลากระชังเอง บางครั้งขุนจนตัวโตสวย แต่ถ้าปลาติดโรค ปลาก็จะตายหมด มันน่าหงุดหงิดมาก ถึงตอนนี้ราคาจะสูงขึ้นแต่ชาวประมงก็ไม่อยากทำกระชังอีกแล้ว ผมอยากจะลงเลี้ยงปูมาดูคราวหน้า ปูมันกินไม่มากแต่ได้ราคาดี” - พี่สาวและโกอู๊ด

“The number of fish cages decreased after the tsunami. The farms were destroyed. People moved away. The selling price kept going down. The price for fish food kept going up. You can sell the fish for 30,000 baht but you have to buy the food for 30,000 baht. By the time you sell the fish, it is one year. If you fish, you just get the money right away. The feed is hard to find and the price of gas is high. When we started fish farming it cost 3 baht per kilogram for feed – now it is 10, 15, 20. When the big boats cannot go out fishing, they still need to eat so you buy it even if it is expensive. If they die, the whole cage dies at once. I used to get the feed myself but sometimes when they would get fat and beautiful, they would get a disease and they would all die. It was frustrating. Now, even though the price went back up people don't want to do it. I want to try blue crab next time. They do not eat much and the price is good.” – P'Sao and Go Ud

อยู่แบบเรียบง่ายเหมือนเดิม (CONTINUING TO LIVE SIMPLY)

“รูปนี้แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ตกปลา เด็กเล่นน้ำ เรือ เพื่อแสดงความคิดและความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย การเก็บปลิง, การทำลอบปลาหมึก วิถีชุมชน เราอยู่กันง่ายๆ เวลาเรากลับมาจากตกปลาเราก็อยู่กับครอบครัว ไม่ไปไหน” - พี่บุญ

“These photos show the simple way of life. Fishing. Some kids swimming. The boats. It just shows simple ways of thinking and living. Collecting sea cucumber, the squid trap, the ways of the community. Here, we live simply. When we come back from fishing, we just stay with our families. We do not go anywhere else.” - P’Noon

ชุมชนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมากขึ้น (MORE UNITY IN THE COMMUNITY)

“สิ่งที่เห็นได้ชัดคือคนมอแกนกับคนพุทธอยู่ด้วยกันได้ กล่าวสั้นๆก็คือชุมชนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมากขึ้น เราเห็นด้านนี้ของชุมชนได้จากตัวอย่าง ตอนคนช่วยกันผลักเรือ

มันต่างกับสมัยก่อน เพราะหลังจากสึนามิมีหลายมูลนิธิเข้ามา ทำให้มีการแบ่งกลุ่มในชุมชน ผลประโยชน์ถูกแบ่งอย่างไม่เท่าเทียมกัน เมื่อมูลนิธิเข้ามาเค้าไม่ค่อยเข้ามากับชาวบ้าน เราควรจะเปลี่ยนแปลงการให้ข้อมูลเพื่อให้ผลประโยชน์กระจายไปอย่างทั่วถึง คนที่ได้ของอาจเป็นคนที่ไม่ได้รับผลกระทบ เช่น คนที่ไม่ได้เลี้ยงปลาในกระชังแต่แจ้งว่ากระชังปลาเสียหายจากสึนามิ ซึ่งคนพวกนี้อาจได้มากกว่าคนที่เสียหายจริง คนบางอาจรายงานว่าเสียหายเป็นสองเท่าหรือสามเท่ากว่าที่เสียหายจริง คนที่ได้เงินเยอะๆตอนนั้น ตอนนี้อยู่ในสภาพที่ย่ำแย่ เพราะเงินที่ได้มาไม่สะอาด ไม่ควรเอามาใช้ในครอบครัว

การสร้างความตระหนักในชุมชนจะช่วยให้มีความน้ำหนึ่งใจเดียวกันมากขึ้น เปลี่ยนความคิดของคนในชุมชนให้มีการให้มากกว่าการรับ ถ้าทุกคนคิดอย่างนี้ทุกคนจะเปิดใจกว้าง เราต้องสอนให้ตั้งแต่วัยเด็ก”
- นรินาม

“What you can see clearly is the living together of Moken people and Thai Buddhists. In short, it shows unity in the community. You often see this site in the community, people gathering to push boats. This is the clean up day.

It was different before. After the tsunami, there were organizations that came in. It caused division in the community. The benefits were not distributed equally. When the organizations came in, it did not really the villagers. XXX We need to change the information so that the benefits are spread out properly. The people who got stuff were not those who really lost. For example, people who did not have fish cages would report that they did and get some more money. Some people would report double or triple the number of how many they really had. Luckily, the corrupt money did not last long. For those who got lots of money, they are in worse condition now. It is not pure money. It should not be used for your family.

To maintain unity, you need to raise awareness. Change the thoughts of people in the community from takers to givers. If everyone thought like this then their hearts would be open. You need to train people from their youth.” – Anonymous

มีการแบ่งปันกันมากขึ้น (THERE IS MORE SHARING)

“เราวางอวนใกล้สันทรายบริเวณหน้าชุมชนเพื่อจับปลา เราไม่ต้องซื้อปลากิน เราประหยัดค่าใช้จ่ายได้ แถมยังได้แบ่งปันให้เพื่อน ถ้าเหลือก็ค่อยขาย ถ้าเราต้องซื้อปลากินจะแพงมาก แต่ถ้าเป็นแบบนี้เราแค่ออกไปหาไม่นานก็ได้ พ่อฉันบอกว่าถ้าใครอยากได้ปลาก็จะมาช่วยปลดปลาจากอวน ในอดีตเราไม่ค่อยเห็นแบบนี้เพราะมีปลาอยู่เยอะ เราก็แค่เอาปลาไปขาย เพราะที่นี่ไม่มีคนซื้อ สมัยก่อนเราต้องพายเรือไปขายถึงบนฝั่ง แต่ตอนนี้คนแบ่งปันกันมากขึ้น บางครั้งเราก็ขายให้เพื่อนหรือให้เพื่อนฟรีๆ อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับคน” - พีหญิง

“We put out the net near the sand bank to catch fish. Just in front of the community. There is no need to buy. You can save the expense, save the money, share it with friends. If there are some left, you can sell them to others. To buy is expensive. But like this, you just go out for not so long and you can get some fish. My father just said that if anyone wants some then they just need to untangle them. In the past, you didn't really see this much. There were lots of fish. They would just sell them. Over here, we don't have buyers. Before, you had to row a boat to the mainland to sell. It is all engines now. You can just go to the market to sell them. But now people are sharing. You can sell them to friends or you can just give them to friends. It depends on the person.” - P'Ying

มีการทำอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากขึ้นและมีการทำ โครงการโฮมสเตย์ (MORE TOURISM LIVELIHOODS AND THE HOMESTAY PROGRAM)

“แต่ก่อนเรามีแต่เรือทำลอบหมึก ที่อยู่ด้านหน้าของรูป ส่วนเรือที่มีหลังคาที่อยู่ถัดไปเป็นเรือแบบใหม่ที่ไว้รับนักท่องเที่ยวและกลุ่มโฮมสเตย์ การทำการท่องเที่ยวให้เงินดีกว่า การจับปลาให้ค่าตอบแทนไม่คุ้ม ที่หมู่บ้านชัยพัฒนายังมีคนทำลอบปลาหมึกแต่ที่นี้ทำกันน้อยลง ที่ทำแป๊ะไยยังมีคนทำอยู่ ค่าต้องออกไปจับถึงฝั่งพม่าเพื่อให้คุ้ม แต่บางครั้งก็ไม่คุ้ม การทำการท่องเที่ยวไม่ยากมีคนเข้ามานอนในบ้านเรา การที่มีคนเข้ามาเยี่ยมชุมชนเราถือว่าเป็นเรื่องดี บางคนเข้ามาพูดคุยด้วย เราก็อายุเป็นภาษาไป คนส่วนใหญ่ที่มาทำแต่สิ่งดีๆ เงินที่ได้จากโฮมสเตย์ไม่พอเราต้องหาอาชีพเสริมอื่นๆด้วย เพื่อให้พอกับครอบครัวเราที่มีสมาชิกสองคน ฉันพยายามเปลี่ยนประเภทอาหารของโฮมสเตย์ ฉันจะได้ไม่ต้องซื้อของสดมาทำอาหาร หมูราคากิโลกรัมละ 200 บาท หอยชักตีนราคากิโลกรัมละ 50 บาท เราออกไปหาของกินเองจะดีกว่า” - ป้าซอน

“Before there were just squid trap boats like the one in the front. The one with the shade is new and came with tourists and the homestay. Tourism is better. The fishing is not so good to make a living. Over here they do not fish so much anymore. In Chaipattani, they still do squid trapping but not so much over here anymore. There are some in Tapae Yoi. It is hard to make a living. They have to go fish in Burma to get enough and sometimes you still don't. Tourism is not hard. People keep coming to spend the night. This is good. It is nice to have visitors to the village. People come and talk and ask. For others, they just make hand signs. People come and do good things. You cannot make enough with just homestay, you have to do other supplementary livelihoods to make enough for a family of 2. I am trying to change the food for the homestay so that I do not have to buy food. Pork is 200 baht per kilo. Conch is 50 baht. It is better to collect it yourself.” – Pa Son

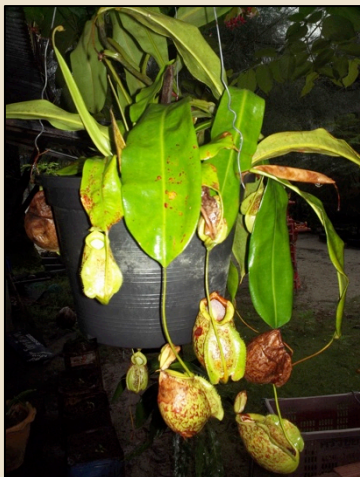
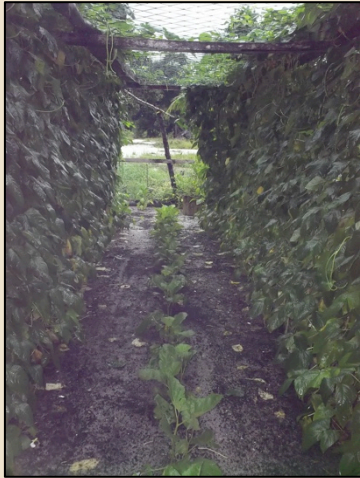
นักลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวมาหาซื้อที่ดิน (TOURISM DEVELOPERS COME TO BUY THE LAND)

“ที่ดินราคาแพงขึ้น เมื่อวานมีคนแปลกหน้ามาจากกรุงเทพเพื่อมาดูที่พวกเขาสนใจที่จะซื้อที่ เราอยู่บนเกาะเราเลยไม่ค่อยรู้เรื่องราคาที่ดินหลายคนไม่มีโฉนด ผมคิดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงบนเกาะนี้ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจในชุมชนถ้าเริ่มมีการทำท่องเที่ยว” - พิณญ

“The price of land is high. Yesterday, there were strangers from Bangkok who came to look at the land. They are interested and want to buy land. We live on the island so we do not really know the price of land. Many people do not have title. I think there will be big changes on the island. This might be a good change for the local economy through tourism.” - P’Noon

สวนเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ (THE KING'S SUFFICIENCY GARDENS)

“การปลูกพืชผักสวนครัวเป็นแนวคิดตามรอยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง เมื่อครั้งที่ในหลวงให้โอวาทในปี 2540 เราเริ่มปลูกพืชผักสวนครัวเมื่อครั้งที่หม่อมศรีรัตน์เสด็จเยี่ยมชุมชน ในรูปเป็นแปลงถั่ว ไบเฟิร์น มะเขือ แตงโม และดอกไม้ ข้อดีของการทำสวนคือเราไม่ต้องซื้อผักกิน ไม่มีสารเคมี ตอนนี้เหลือแค่สามบ้านที่ยังปลูกอยู่ คนอื่นๆไม่ได้ดูแลรักษาสวนของตัวเอง การทำสวนประเภทนี้ไม่ได้ใช้ต้นทุนสูง ใช้แค่ดินที่สมบูรณ์และปลาตากเท่านั้น” - ป้าพัน

“The creation of a vegetable garden is something that happened after the king talked about the idea of the sufficiency economy. The date of the speech was 2540 [1998]. Then they started to grow the gardens after the wife of the prince visited the community. These pictures show beans, ferns, eggplants, watermelon, flowers. It is good because you do not have to buy vegetables. You can eat it yourself or sell it to other people. It is home grown with no chemicals. Only three houses still do it. Other people do not look after it. It is not expensive. You just need soil and to add starfish to make it healthy.” - Pa Pan

ทำขนมขาย (MAKING DESERTS TO SELL)

“ภาพนี้แสดงให้เห็นการทำขนมจากใบจาก เค้ที่ใช้ทางใบจากเพื่ออย่างไฟ
ตอนนี้เสร็จสิ้นขั้นตอนการย่าง พร้อมที่จะขายคนในเกาะ การทำขนมขาย
เป็นการทำอาชีพเสริมอย่างหนึ่ง มีคนไปอบรมทำขนม 20 คน แต่มีคนที่ทำ
ขายจริงแค่ 5 คน แต่ก็ยังดีที่ได้ฝึกทำขนมเพราะจะได้ทำขนมเป็น” - ป้า
พันธ์

“This shows making Nipa palm deserts. They use Nipa palm
leaves and a fire to cook them. Now she is finishing the process.
They just sell them on the island. It is a supplementary livelihood.
For making deserts, 20 people were in the workshop and only 5
are left that still make deserts. But it is still good to learn so that
you can make deserts for yourself.” - Pa Pan

เค้าเข้ามาแล้วก็ให้หอยนางลม (THEY JUST CAME AND GAVE US OYSTERS)

“มีคนเข้ามาในชุมชนแล้วแจกจ่ายหอยนางลมแก่ชาวบ้าน เป็นมูลนิธิเดียวกับที่ให้ไก่ เค้าเข้ามาพร้อมกับมูลนิธิของฟ้าชาย มูลนิธิเข้ามาให้หอยนางลมแล้วก็ไปไม่ได้สอนวิธีการเลี้ยง ตอนที่เค้าซื้อหอยมาให้ มันมาทั้งเชือก เค้าเอาหอยมาให้คนละประมาณ 100 ถึง 200 ต่อคน เราหอยหอยนางลมกับกระชังปลา แต่ถ้าหอยโดนแสงแดดมากจะตาย จะไม่โตหรือวางไข่ โดยปกติหอยนางลมที่ฉันเก็บมาจากป่าชายเลนจะวางไข่ หอยนางลมที่หาได้ที่นี่เป็นหอยนางลมปากดำ แต่ที่เค้าเอามาให้เป็นหอยนางลมปากขาว มีคนบอกว่าหอยนางลมประเภทนี้ควรเลี้ยงในน้ำกร่อยไม่ใช่ในน้ำเค็ม โดยปกติหอยประเภทนี้จะอยู่ในป่าชายเลน ปกติเราจะเห็นหอยนี้โตซ่างๆหอยอีกตัว เราเก็บหอยขาย ราคาหอยนางลมขึ้นอยู่กับขนาด ตอนที่ฉันเปิดหอยนางลมประเภทนี้ ตัวมันผอมมาก” - พีหญิง

“Someone came to the community and distributed these oysters to villagers. I am not sure which foundation. It was the same foundation that gave people the chickens. They came to the community at the same time as the prince. The foundation just came, distributed the oysters, and then they left. No instruction. When they brought these ones, they were already attached to ropes. They gave 100-200 oysters per person. We put them around the fish cages. But hanging in the sunlight it dies. It didn't grow or make eggs. Normally, the oysters that I collect from the mangroves lay eggs. This oyster is the white lips oyster but what is found here is the black lips oyster. Someone told me that this one is supposed to be raised in brackish water not salt water. Normally, these oysters stay in the mangroves. Normally, it grows next to another oyster. We collect it for sale. The price depends on the size. When I opened these ones, they were skinny.” - P'Ying

ไก่, หอยนางลม และโครงการส่งเสริมอาชีพต่างๆ (CHICKENS, OYSTERS, AND OTHER LIVELIHOOD PROGRAMS)

“เราเลี้ยงไก่และหมูตั้งแต่สมัยย่าเรา มีมูลนิธิบางมูลนิธิที่นำไก่เข้ามาในพื้นที่ มูลนิธิของหม่อมศรีรัตน์ก็นำไก่เข้ามาให้ชาวบ้านได้เลี้ยง แต่แค่ 15 หลังคาเรือนที่ได้ไก่ไปเลี้ยง มีคนเข้าไปดู 15 คน ซึ่ง 15 คนแรกที่ถูกสัมภาษณ์ได้ไก่ไปเลี้ยง มีอีกครั้งหนึ่งที่มีมูลนิธิเอาหอยนางลมมาให้เลี้ยง ครั้งแรกมาจากกรมประมง ครั้งที่สองมาจากกระทรวงเกษตร มูลนิธิสายใยรักบางครั้งก็ให้เมล็ดพืชมาปลูก, ให้อุป และสอนให้มีการทำปุ๋ยหมัก ค่าให้ความรู้และอาชีพเสริมให้กับชาวบ้าน และช่วยให้คนในพื้นที่มีอาชีพเสริมต่างๆ บางมูลนิธิที่เข้ามาเข้ามาให้ความรู้ แต่บางมูลนิธิเข้ามาให้แต่ของแต่ไม่ได้สอน มันยากถ้ามีแต่คนเข้ามาให้ไม่ได้เข้ามาสอน คนก็กินเป็นอย่างเดียว” - พี่สาวและโกอุ๊ด

“We have had chickens since my granny’s generation. We had pigs too. Some foundations also brought chickens to the island. The prince’s wife brought them. I didn’t get any because my name was not on the list. Only 15 houses got them. They did a talk in a group of people. The first 15 who were interviewed got them. A different time, someone brought oysters. There were two sets of oysters. The first one was from fisheries. The second set was from agriculture. Sometimes the Saiyarack Foundation, the prince’s wife, distributes vegetable seeds, fertilizer, and teaches people how to make compost. They are providing knowledge and supplementary livelihoods for villagers and helping communities to have livelihood options. Some foundations come and provide knowledge, others just come and give stuff without instruction and take photos. It is a bit hard over here. If they just give stuff with no instruction, people just eat them.” - P’Sao and Go Ud

ปลูกใบจากเราจะได้อะไรมาใช้ (PLANTING NIPA PALM SO WE CAN USE IT)

“คนเริ่มปลูกใบจาก เราปลูกจากเมล็ด คนแก่จะปลูกใบจากตั้งแต่เด็กๆ แล้วเด็กก็ปลูกต่อ ตรงนี้เคยมีใบจากแล้วคนก็ปลูกต่อเนื่อง เราใช้ใบจาก เย็บมุงหลังคา เอาไปทำขนม แล้วเอาลูกมาทำกิน ลูกจากกินได้ เราได้เงินเล็กน้อยจากการปลูกต้นจาก บางครั้งต้นจากขึ้นเยอะ แต่บางครั้งก็หายาก” - ป้าพันธ์

“People planted them so that we can use it. They planted to seeds. Elders started planting them for the young generation. The younger generation continues to plant it. There was Nipa here before but people continue to grow it. We use the leaves to make thatch roofs on houses, we use it to make deserts, we cut the seed for food. The fruit is edible too. The tip of the leaf people use for rolling cigarettes. They only make a little bit of money from it. Sometimes there is a lot and it grows a lot. Other times, it is hard to find.” - Pa Pan

บริเวณเดิมที่เคยเป็นบ้านปากจก (THE OLD VILLAGE OF PAK JOK)

“นี่คือบ้านปากจก แต่ก่อนเคยเป็นท่าเรือ แต่ตอนนี้พังหมดแล้ว ท่าเรือและสะพานถูกทำลาย สมัยก่อนถ้าเราขับเรือเข้าคลองมาจะเห็นสะพาน ตอนนี้คลองกว้างกว่าเดิม เคยมีแท่งเก็บน้ำใกล้โรงเรียนเก่า แต่สึนามิทำลายทุกอย่าง

คนไม่รู้อะไรจะทำอย่างไรหลังสึนามิ ถ้าฉันอยู่บนเกาะฉันคงตายไปแล้ว พี่น้องฉันอยู่ในเกาะตอนเกิดสึนามิ แต่ทุกคนย้ายไปอยู่บนฝั่งหมดแล้ว พวกเขาสูญเสียทุกอย่าง น้องสาวฉันไม่อยากกลับมาเยี่ยมเกาะอีกแล้ว มันน่ากลัวมาก” - ป้าซ็อน

“This is Pak Jok. Before, it was a pier but now it is all broken. Many piers and bridges were all broken. When we entered the canal, there used to be a bridge. Now the canal is wider than before. There was also an old water tank near the old school. The tsunami, all broken. All broken. All broken.

People did not know what to do after the tsunami happened. If I was around, I would have died. My siblings were on the island when it happened but now they have all moved to the mainland. They lost everything. Scary. My sister does not want to come and visit the island.” - Pa Son

ที่นี่อยู่สบาย แต่ทำงานลำบาก

(THE LIVING IS COMFORTABLE BUT LIVELIHOODS ARE TOUGH)

“ตอนแรกเค้าจะสร้างบ้านที่ทำแป๊ะโย้ยถ้าคนเห็นด้วยก็จะมีบ้านที่บ้านไลออนส์ แต่เค้าไม่อนุญาตเพราะมีอุทยาน ตอนแรกแถวนี้ไม่มีบ้าน เค้าต้องมาสร้างโรงเรียน สร้างแทงน้ำ ทุกอย่างแตกต่างกับสมัยบ้านปากจก บ้านก็ไม่เหมือนกัน สมัยก่อนบ้านจะเหมือนบ้านเรือนน้ำที่ทำแป๊ะโย้ย มีหลังคามุงจากหรือมุงสังกะสี แต่ตอนนี้เป็นอย่างที่เห็นในรูป บ้านมุงหลังคากระเบื้องซึ่งเย็นกว่า แต่ตัวบ้านเป็นคอนกรีตเลยทำให้ร้อนกว่าเมื่อก่อนคนบ้านปากจกจะออกทะเลเพื่อเลี้ยงชีพ แต่ตอนนี้ไม่สะดวก ตอนที่ยังมีบ้านปากจก ชาวประมงออกเรือง่ายกว่า ผู้หญิงก็ออกเลเหมือนกับผู้ชาย ตอนนี้ผู้หญิงอยู่บ้านทำโฮมสเตย์ บ้านที่อยู่ในปัจจุบันนี้อยู่สบายขึ้นแต่ทำอาชีพยากขึ้น เด็กก็ต้องไปโรงเรียนที่ทำแป๊ะโย้ย” - ป้าซัน

“Before, they were going to build new houses in Tapae Yoi. If it was approved, there would be no village in Baan Lions. But they did not allow it because it was a national park. At first there was no houses for people here. They had to build a school and a water tank. Everything is different from Pak Jok. The houses are different. Before, the houses were like the ones in Tapae Yoi, on stilts over the water, with Nipa roofs and some tile and some metal. But now they are like the ones that you see here. With the thatch roofs, it was cooler. With the concrete, it is hot. Before, for livelihoods people would go out to the sea. It is not as convenient to go out to the sea. In Pak Jok, the sea was right there and it was easier with the boats. Before, women went out fishing as well. Now the women stay home to do the homestay program. The living is comfortable but the livelihoods are tough. Kids have to go to Tapae Yoi to go to school.” – Pa Son

ชีวิตถูกตีกรอบที่บ้านไลออน (LIFE IS FRAMED DIFFERENTLY IN BAAN LIONS)

“บ้านในชุมชนถูกสร้างแบบนี้เพราะบ้านที่ปากจอกเสียหาย มูลนิธิไลออนส์สร้างบ้านแล้วตั้งชื่อบ้านตามชื่อมูลนิธิ การที่เค้าสร้างบ้านให้เราช่วยเราได้เยอะเพราะเราไม่มีเงินสร้างเอง แต่ตอนนี้ไม่มีคนอยู่ในหมู่บ้านมากนัก บ้านที่อยู่ก็อยู่ติดๆกันก็ส่งเสียงดัง เริ่มแรกที่หมู่บ้านนี้ไม่มีต้นไม้ คนช่วยกันปลูกต้นไม้เพื่อให้ดูเป็นธรรมชาติ ชีวิตตอนนี้เหมือนถูกตีกรอบ บ้านก็เหมือนบ้านที่กรุงเทพฯ ไม่เหมือนตอนที่อยู่ปากจอกที่บ้านอยุธยาริมทะเลเดินไปก็เห็นบ้านตลอดแนว” - ตูม

“The community and houses were built like this because Pak Jok disappeared. The Lion Foundation built the village and named the village after the foundation. It is good that they built the houses. We could not afford to build houses like that. But there are not enough people for the houses. They are close together and noisy. At the beginning, there were no trees. People help to plant trees so it is more natural. Life is framed differently in Lions. It is like a gated community in Bangkok. In the old village, you had houses near the sea and when you walk along there are houses along the way.” – Toom

ถนนสะดวกขึ้นแต่ราคา

(MORE CONVENIENT WAYS TO TRAVEL BUT GAS IS EXPENSIVE)

“ตอนที่ฉันยังเด็ก ฉันต้องเดินไกลจากหมู่บ้านหนึ่งไปอีกหมู่บ้านหนึ่ง แต่ตอนนี้ทำไม่ได้แล้วเพราะระยะทางดูเหมือนไกลมากขึ้น เมื่อมีสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิต เราก็ไม่อยากกลับไปทำสิ่งที่ยากหรือลำบาก เช่นการหิ้วมะพร้าว 5 ลูกไปทำเรือเคยเป็นเรื่องง่าย แต่ตอนนี้กลับเป็นเรื่องยากคนขี้เกียจขึ้น

เรือทำให้ชีวิตง่ายขึ้น ถ้าคุณไม่มีเรือเป็นของตัวเอง คุณอาจต้องขอความช่วยเหลือจากคนอื่น การที่มีเรือหรือรถแต่ก็เป็นของตัวเองช่วยให้คุณสามารถเดินทางไปทุกที่ได้อีก แต่คุณต้องมีเงินเติมน้ำมันด้วย เมื่อปีที่แล้วน้ำมันขึ้นราคา ถึงแม้จะขึ้นทีละน้อย แต่ราคาก็ขึ้นทุกวัน” - ปุย

“When I was young, I could walk the 2 kilometers from home to school. But now I cannot because the distance looks longer and longer. When you have something that makes your life easier, it is not likely that you will do harder things. For example, carrying 5 coconuts to the pier used to be easy but now it is too hard. With these things it makes people more lazy.

Boats make life more convenient. If you do not have your own boat, you have to ask others for help. Having your own tractor or boat, you can go wherever you want. But you also have to have money to pay for gas. Last year, the price went up. It is still like this. It is not cheap. It might be only a few baht. But it is up every day.” - Pui

คนในพื้นที่ย้ายออก คนพม่าย้ายเข้า (OUT MIGRATION OF LOCALS AND IN MIGRATION OF BURMESE)

“นี่เป็นสภาพปัจจุบัน เมื่อก่อนมีคนมอแกนอยู่เยอะ แต่หลังสึนามิคนมอแกนย้ายขึ้นไปอยู่บนฝั่ง คนบางส่วนในชุมชนย้ายไปหมู่บ้านชัยพัฒนา เมื่อก่อนมีเรือพายเยอะแต่ตอนนี้ไม่เหลือซักลำ ที่ทำเรือก็ไม่ค่อยมีเรือ คนในหมู่บ้านก็เริ่มลดน้อยลง บ้านในรูปนี้ก็เพิ่งถูกรื้อ เจ้าของบ้านย้ายไปอยู่บนฝั่ง ที่ทำแปะโย้ยอาจจะมีคนพม่าอยู่มากกว่าคนไทย คนส่วนใหญ่มีแรงงานพม่าทพงานให้ พม่ามาอยู่ก็ดี ได้มาเพื่อทำงาน” - พีญูญ

“This is the condition of the village. Before, there was more Moken. After the tsunami, people moved to the mainland. Part of the community migrated to Chaipattani. Before, there were lots of small rowboats but now there are none. At the pier, there are no boats. There are not so many people now. The pier is empty. The house in this picture was just taken down. He lives on the mainland now. In Tapae Yoi, there are almost more Burmese than there are Thais. People have Burmese that work for them. It is alright. The Burmese are alright. They just come to work.” - P'Noon

เราใช้วัสดุธรรมชาติใหม่ที่ทนกว่า (WE USE NEW THINGS FROM NATURE THAT LAST LONGER)

“ปกติคนแถวนี้ไม่ใช้หลังคาประเภทนี้มุง แต่เราจะใช้ใบจากน้ำเย็บ ใบชนิดนี้เรียกว่าใบทิง คล้ายๆกับใบมะพร้าว ใบทิงจะทนและใช้งานได้นานกว่า อาจใช้ได้นานถึง 7 ปี แทนที่จะได้ใช้แค่ 2-3 ปี ช่องว่างระหว่างใบทิงจะกว้างกว่าและเย็บง่ายกว่า ถ้าใช้ใบจากน้ำเราต้องหาหวายลิงหรือซ้อเชือก แต่ถ้าเป็นใบทิงเราสามารถทำทางจากใบเดียวกันปลอกแล้วเย็บ เราใช้วัสดุใหม่ๆที่ไม่เคยใช้ในอดีต วัสดุที่ใช้ได้นาน” - พี่สาวกับโกอุ๊ด

“This type of thatch, we didn't use here. Normally, we use Nipa palm. This one is called Bai Tung. It is similar to coconut. It lasts longer. It lasts 7 years instead of 2-3 years. The gap between the leaves is closer and the leaves are wider. It is easier to sew. With Nipa, you need to collect “Monkey Rattan” or buy rope to sew it. With this one, you can just use long branches from the same tree. You peel it and use it to sew. We use many other things that we didn't use in the past. Things that last longer.” - P'Sao and Go Ud

ค้นพบยาจากต้นไม้

(DISCOVERING NEW MEDICINAL USES FOR PLANTS)

“ดอกไม้สีม่วงตามข้างทางถือว่าเป็นยา เราเรียกว่าดอกแพพวยเพราะดอกจะบานตลอดเวลา เราใช้ดอกสำหรับแก้ไข้หรือช่วงมีประจำเดือน ดอกนี้มีในพื้นที่มานานแล้วแต่เราเพิ่งมารู้จักวิธีการใช้เป็นยา คนนครศรีธรรมราชถ่ายทอดความรู้นี้ พี่ชื้อประเภทหนึ่งที่ผมให้คุณดูเมื่อคืน หมาจะกินหญ้าประเภทนี้แล้วหายหลังจากโดนยาเบื่อ มีหญ้าอีกประเภทหนึ่งที่หมากินแล้วหายป่วย เลยมีคนเคยลองกินตามแล้วช่วยรักษาหลังเขาให้ดีขึ้น เราจึงเอาหญ้ามาต้มเพื่อแก้ปวดข้อปวดหลัง” - พี่สาวและโกอุ๊ด

“The purple flower by the sidewalk is a medicine too. It is called neverspring because it is always in bloom. It is used for fevers and during the menstruation of women. This other one is a new one. The flower was always here but we never knew that it had medicinal uses. We use the flower to cure the flu. This knowledge was introduced by a person from Nakorn Si Thammarat. The other new one is the doggy one that I shared with you last night. It is a grass that when dogs get sick they eat it and get better. When dogs get poisoned, they eat it. When they eat it, they get better. The dogs eat the whole thing. We tried it. One guy tried it and his back felt better. Now we use it. We boil it and drink it against back pain or wrist pain.” – P’Sao and Go Ud

คนเข้ามาในเกาะเพื่อเก็บของป่า (PEOPLE COME TO THE ISLAND TO COLLECT THINGS)

“คนเข้ามาในเกาะเพื่อเก็บดอกกล้วยไม้และผักหวาน พวกนี้แอบเข้ามา บางครั้งก็เข้าเพื่อมาเอาควาง ปลาน้ำจืด เต่า ดอกไม้และกล้วยไม้ คนเข้ามาเก็บหมดทุกอย่าง บางคนก็เข้ามาเพื่อเก็บดอกไม้ชนิดนี้ เค้าเรียกมันว่าดอกมาลี คนเอามันไปเพาะแล้วขาย เกาะนี้ดินอุดมสมบูรณ์ คนเลยเข้ามาหาปลา หามะพร้าว หาแมลงเต่าทอง ลูกหมาก ต้นไม้ ชนิดต่างๆ เห็ด คนกินสัตว์เลื้อยคลานด้วย ส่วนปลาเอาไว้อขายและกิน คนมักจะมาที่เกาะนี้เพราะรู้ว่าจะได้ของเยอะ พืชบางชนิดช่วยในเรื่อง แก้อโรคความดัน โรคแผลพุพอง เป็นหนอง ถ้าคนเข้ามาเก็บของเรา เราก็ไม่ได้ผลประโยชน์

เราตั้งใจที่จะอนุรักษ์ควาง สัตว์เลื้อยคลาน และปลาน้ำจืด ถ้าเค้าเอาไปกินเราไม่ว่าอะไร เอาไปแค่ออใช้ แต่ไม่ควรเอาไปขาย ก็จะเอาไปไม่รู้จักพอ พวกนี้จะเข้ามาเอาของโดยใช้อุปกรณ์ที่ไม่ถูกต้อง เมื่อปีที่แล้วเราจับคนสุราษฎร์ธานีที่เข้ามาวางยาเบื่อปลาอย่างผิดกฎหมาย คนที่เข้ามาเอาของมีทั้งคนจากใกล้และไกล ปลาที่นี่รสชาติดี เป็นปลาธรรมชาติไม่ใช่ปลาเลี้ยง

สำหรับผม ผมอยากอนุรักษ์ เหมือนกับที่ผู้ใหญ่บ้านอนุรักษ์พื้นที่ทางทะเล ผมก็อยากจะทำอนุรักษ์ปลาน้ำจืดด้วย บ่อน้ำที่มีปลาตลอดปีน่าจะถูกอนุรักษ์เพื่อไว้เพาะเลี้ยงลูกปลาต่อไป” - พี่สาวและโกอุ๊ด

“People come to the island to collect orchids. They collect sweet vegetables (Pak Kwan). They smuggle it. They smuggle deer, freshwater fish, turtles, many kinds of flowers and orchids. People come to collect them all. They even come to collect this plant. People call it the island's rose or “Malee”. People plant them and they sell them. It is a very fertile island, so people come to fish over here, to collect coconut, beetles, the bitter shell, plants, mushrooms, lizards. The lizards are for eating. The fish are to eat and to sell. People have always come here because they know that they will get a lot. Some plants are good for herpes, ulcers, and blood pressure. When people collect stuff on the island, we do not get any benefit.

There are some things that we feel protective of, the deer, the lizards, the freshwater fish. If it is just for eating, we don't care. They collect enough and leave. For selling, people collect more. They come with the wrong type of tools to get a lot. Last year, we arrested someone from Surathanni who was poisoning fish. People mostly come from close by but some come from far away. The fish is popular because the taste is good. It is not farmed fish but wild fish.

For me, I would like to do conservation. For example, the way that the chief has created a small marine protected area here. I would like to protect the freshwater fish too. Swamps that do not dry up should be conserved as reproduction areas. .” - P'Sao and Go Ud

เราสร้างกฎเพื่ออนุรักษ์พวกมัน (WE MAKE RULES TO PROTECT THEM)

“ตอนนี้มีคนเก็บหอยชักตีนเยอะ ถ้าเราไม่อนุรักษ์หอยชักตีนก็จะไม่เหลือถึงคนรุ่นหลัง ตอนนี้เราเหลือหอยไม่มาก จึงต้องเริ่มอนุรักษ์ด้วยกันเขตทุ่ง และตั้งกฎใหม่ ผู้ใหญ่บ้านทำแป๊ะโย้ยคนเก่าเรียกประชุมก่อนตั้งกฎ คนในหมู่บ้านก็ช่วยบอกต่อเกี่ยวกับกฎใหม่ การตั้งเขตอนุรักษ์ของผู้ใหญ่คนเก่าได้ผลดีเพราะชาวประมงส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ หรือไม่ก็เป็นคนที่ในพื้นที่ที่ย้ายไปอยู่บนฝั่ง เราคุยง่ายกับคนในพื้นที่หรือญาติ แต่ถ้าเป็นคนข้างนอกก็จะถามข้อมูลเมื่อเห็นทุ่ง ตอนนี้เรายังไม่มีบทลงโทษคนที่ละเมิดกฎ” - ปุย

“Now, lots of people collect them. If we do not protect them in some areas, they might be gone by the time you reach the next generation. Now there are not many. Now we are protecting them by putting out the buoys and making new rules. With the late chief of Tapae Yoi, they would discuss in meetings and then make a decision. Then they would spread the word about the new rules. It works for a while because it is all insiders who fish there. And people from the mainland who used to live there. It is easier to talk to insiders and relatives. It is harder to deal with outsiders. When people from the outside come and see the buoys, they ask what is happening. This is how we spread the word. For now, it is not agreed what the punishment will be if people break the rules.” - Pui

ความเป็นไปได้ที่จะตั้งอุทยานแห่งชาติ (THE POSSIBLE CREATION OF A NATIONAL PARK)

“กรมอุทยานและสวนพฤกษศาสตร์ทะเลาะกัน เหตุเพราะอุทยานแห่งชาติเข้ามาก่อน แต่คนในพื้นที่ไม่ยอมรับ คนจากอุทยานเข้ามายุ่งวุ่นวายในพื้นที่ แต่ฉันไม่แน่ใจเกี่ยวกับสวนพฤกษศาสตร์ อุทยานแห่งชาติจะเข้ามาตั้งอุทยานทับพื้นที่ทำมาหากิน มีอุทยานแห่งชาติหลายพื้นที่แล้วทุกพื้นที่ก็มีผลกระทบเหมือนกัน คนพื้นที่รู้สึกไม่ดี ไม่มีใครอยากได้อุทยานแห่งชาติ อุทยานมาเอาที่ไปเยอะ ห้ามโน่นห้ามนี้ เพราะอย่างนี้ทำให้คนท้องถิ่นไม่ชอบอุทยาน จับปลาก็ไม่ให้จับ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านคนเก่าออกไปจับปลาใกล้เกาะสุรินทร์ เจ้าหน้าที่อุทยานตี้มและพูดไม่รู้เรื่อง พวกเค้ากลัวว่าจะผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเก่าจะทำผิดกฎหมาย แต่เจ้าหน้าที่อุทยานดันเป็นคนตัดต้นไม้เสียเอง ต้นไม้ที่เกาะสุรินทร์ถูกตัดทั้งหมด” - นินนาม

“The Department of National Parks and the Botanical Garden are fighting. National Parks came first but local people do not accept it. The people from national parks are messing around. I am not sure about the Botanical Garden. National Parks are creating zones where you cannot do livelihoods everywhere. There are national parks everywhere and everywhere the feedback is the same. The feeling is not good. People don't want it anymore. They take such a big area and stop this and stop that. This is what the locals don't like. Fishing, they do not allow it. The ex-chief was fishing near Surin. The DNP officers were drinking and couldn't speak clearly. They were afraid he was fishing illegally. But the officials themselves are logging and fishing. The wood on Surin island is finished.” - Anonymous

อุทยานแห่งชาติมีทั้งข้อดีและข้อเสีย (THE NATIONAL PARK IS BOTH GOOD AND BAD)

“ถ้าพูดถึงอุทยานแห่งชาติ ข้อดีของอุทยานคือช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แต่คนพื้นที่ไม่ยอมรับ บางที่อีก 20 หรือ 30 ปี ฉันอาจต้องเก็บขยะชายเหมือนคนมอแกนที่เกาะสุรินทร์ก็ได้ อุทยานแห่งชาติมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือมีเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยดูแลพื้นที่ แต่ข้อเสียคือไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เช่นจะหาปลาหรือหาหอยก็ได้ ฉันคิดว่าเกาะพระทองไม่ควรเข้าเป็นอุทยานแห่งชาติ เราสามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ต้องให้อุทยานเข้ามา” - นිරนาม

“The national park area. If you talk about the national park, yes, it would be good to take care of natural resources. But people here do not accept it. Maybe in 20-30 years, I will be collecting garbage like the Moken on Surin. The national park is both good and bad. It is good that you have officers who take care of the area. But for livelihoods, if there is an area that is marked out as a controlled zone then people cannot make a living from fishing and collecting shells. I think that it is better at Koh Phrathong without the national park. We should be able to manage and protect the natural resources without the national park.” - Anonymous

บทสรุป (CONCLUDING REMARKS)

หนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลประวัติบ้านท่าเขาผ่านประสบการณ์ของคนบ้านไลออนส์และบ้านท่าแป๊ะโย้ย ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ที่ไม่ได้ถูกนำเสนอในรูปภาพและเรื่องเล่าในครั้งนี้

หนังสือเล่มนี้ยังเสนอแง่มุมเบื้องต้นของชุมชนตลอดฝั่งทะเลอันดามันเกี่ยวกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่ชุมชนกำลังเผชิญอยู่ สภาพเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ลักษณะสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง สภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น ปลาที่มีจำนวนลดลง มลภาวะและสิ่งปฏิกูลมากขึ้น ระบบนิเวศทางทะเลถูกทำลาย การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อชุมชนริมชายฝั่งที่ยังคงพึ่งพิงทรัพยากรทางทะเลในการประกอบอาชีพ ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ทางทะเล, ที่อยู่อาศัย และพันธุ์พืชและสัตว์ต่างๆ มีความจำเป็นต่อการรักษาคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม และการรักษาอาชีพของคนในพื้นที่ชายฝั่ง ทั้งสองชุมชนเริ่มทำพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลใกล้เขตหญ้าทะเล

หนังสือเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งการพูดคุยที่ยังคงดำเนินอยู่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สมาชิกและชุมชนจะเป็นคนตัดสินใจว่าจะยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไร

This book offers a history of the villages of Ban Lions and Ban Tapae Yoi on Koh Phrathong through an exploration of the social and environmental changes that have been experienced by the community. Yet, there are many other changes that are likely not represented in these photos and stories.

This book also provides insight into the nature of the changes that many other communities along the Andaman coast of Thailand are facing. Livelihoods are changing. The economy is changing. The climate is changing. Changes in the marine environment – declines in fish, increasing pollution and sedimentation, and destruction of habitats - have had a profound impact on many coastal communities who continue to rely on the ocean for their livelihoods. In the context of constant change, conservation of marine ecosystems, habitats, and species is important for preserving natural values and for safeguarding the livelihoods of coastal communities. Both of these villages have recently created community marine protected areas in nearby seagrass beds.

Finally, this book is part of an ongoing dialogue and research project about how to approach change – both social and environmental. Change is a constant theme for communities. It is up to people and to communities to decide individually and collectively whether to embrace and how to adapt to the many changes that are happening.

คณะนักวิจัยขอความร่วมมือจากสมาชิกชุมชนบ้านไลออนส์และบ้านท่าแปะโย้ยให้เข้าร่วมทำกิจกรรม “เสียงผ่านภาพ” เพื่อสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุมชนและสิ่งแวดล้อมทางทะเล การประชุมเชิงปฏิบัติการได้ถูกจัดขึ้นในชุมชนเพื่อแนะนำการใช้กล้องสำหรับถ่ายใต้น้ำ และแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัย “เสียงผ่านภาพ” ผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้เวลา 2 อาทิตย์ช่วงเดือนเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ปี 2554 ในการถ่ายภาพ เมื่อถ่ายภาพเสร็จคณะนักวิจัยได้ทำการพิมพ์ภาพแล้วนำกลับไปชุมชน เพื่อให้ผู้ถ่ายภาพอธิบายเรื่องราวต่างๆ ที่แฝงอยู่ในรูปภาพเหล่านั้น ดังนั้นหนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติบ้านท่าเขาผ่านประสบการณ์ของคนท้องถิ่นต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

